

คำนำ

ตามความใน มาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น โดยจัดทำเป็นแผนห้าปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยในแต่ละปีงบประมาณให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยให้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรอื่นที่จะต้องใช้เสนอต่อรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ เมื่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดแล้วให้สำนักงานงบประมาณ ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จในแต่ละภารกิจตามแผนปฏิบัติราชการดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ขึ้น โดยเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายตั้งแต่ระดับชาติ กระทรวง และกรม รวมถึงให้ความสำคัญกับบริบท การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกการ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทาง ในการปฏิบัติงาน และจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้การดำเนินงาน ในรอบปีบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
สิงหาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร	๑-๖
บทที่ ๒ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐	๗-๑๒
บทที่ ๓ ความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (SDGs)	๑๓
บทที่ ๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	๑๔-๕๑
บทที่ ๕ สาระสำคัญแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	๕๒-๕๗
บทที่ ๖ แผนงาน โครงการ และงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	๕๘-๖๔

แผนปฏิบัติการราชการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

บทที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร

ตามความใน มาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการของส่วนราชการนั้น โดยจัดทำเป็นแผนห้าปี ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา และแผนอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ มีเป้าหมายขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ทำให้รัฐบาลมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตั้งแต่เศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจยุคใหม่ไปจนถึงภาคอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูง ให้สามารถออกแบบสร้างสรรค์เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สุขภาพด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ นอกจากนี้ยังมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยการพัฒนาระบบสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริม ป้องกัน และคุ้มครองผู้บริโภคจากปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ สร้างความรู้ให้กับประชาชน ให้เกิดความเข้าใจ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อออนไลน์ เพื่อลดผลกระทบด้านความปลอดภัยต่อสุขภาพ ส่งผลให้คนไทยมีสุขภาพที่ดี อีกทั้งจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้มีผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำเป็น เช่น ยาจำเป็นในการรักษา COVID-19 และเวชภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ เจลล้างมือแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัยทางการแพทย์ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรค ชุด PPE ถุงมือทางการแพทย์ พรอทวดใช้ชุดตรวจสำหรับ COVID-19 ประเภท Rapid Test Antigen หรือ Antigen Test Kits ฯลฯ เป็นต้น ที่เพียงพอให้ประชาชนสามารถใช้ในการป้องกันดูแลตนเอง และสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ในการดูแลป้องกัน และรักษาผู้ป่วยติดเชื้อ

จากสถานการณ์ดังกล่าว พบว่า มีผู้ประกอบการจำนวนมากที่สนใจประกอบการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นในช่วง COVID-19 ซึ่งเดิมทีก่อนเกิดการระบาดของ COVID-19 ประเทศไทยนำเข้าเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อเกิดการระบาดของโรคในประเทศจีนและอีกหลายประเทศ จึงห้ามการส่งออกทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนทั่วโลก ส่งผลให้ออกมาตรการส่งเสริมผู้ผลิตภายในประเทศ มีช่องทางพิเศษ (Fast Track) สำหรับการพิจารณาอนุญาตอำนวยความสะดวกการนำเข้า เพื่อให้คนไทยได้เข้าถึงและใช้ผลิตภัณฑ์ในสถานการณ์ COVID-19 ได้ทั่วถึง จากข้อมูลการพิจารณาอนุญาตของ อย. พบว่า มีการพิจารณาคำขอผลิตภัณฑ์สุขภาพ สถานประกอบการ และการโฆษณาจาก ๖๐๕,๐๑๙ รายการ ในปี ๒๕๕๙ เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๐๐๓,๑๓๗ รายการ ในปี ๒๕๖๕ (ผลงานรอบ ๙ เดือน) ส่งผลให้การแข่งขันด้านการส่งเสริมการขายด้วยการโฆษณาเชิญชวน โอ้อวดสรรพคุณเกินจริงตามสื่อออนไลน์ ที่วิบัติจิทัล มากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งหากผู้บริโภคหลงเชื่อและไม่ตรวจสอบข้อมูลก่อนเลือกซื้อ เลือกบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพได้ โดยที่ผ่านมา อย. ได้ดำเนินการตรวจสอบเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งในปี ๒๕๖๕ (ผลงานรอบ ๙ เดือน) ดำเนินการได้ทั้งสิ้น ๓๖๓,๘๑๒ รายการ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕) แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมเนื่องจากทรัพยากรที่มีจำกัด อย.

จึงได้ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อตรวจสอบให้ครอบคลุมทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของ ออย. ทั้งการคุ้มครองผู้บริโภคได้รับความปลอดภัย จากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ และส่งเสริมผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้ เพื่อขับเคลื่อน เศรษฐกิจของประเทศไทย ออย. จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ให้สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และแผนอื่น ที่เกี่ยวข้อง และสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผนจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริโภค ผู้ประกอบการ เครือข่ายด้านต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ โดยกำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนา สรุปดังนี้

วิสัยทัศน์ เป็นองค์กรหลักด้านคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมผู้ประกอบการ ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อประชาชนสุขภาพดี

พันธกิจเพื่อการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์

- ๑) ยกกระดับมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภคให้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับ แนวทางสากล
- ๒) ควบคุมกำกับผลิตภัณฑ์สุขภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย มีคุณภาพ ความปลอดภัย ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล
- ๓) เพิ่มศักยภาพของผู้บริโภค และผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๔) เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ ทั้งในสภาวะปกติและฉุกเฉินหรือวิกฤติ

เป้าหมาย

ผู้บริโภคปลอดภัย ผู้ประกอบการก้าวไกล ระบบคุ้มครองสุขภาพไทยยั่งยืน

ค่านิยม Thai FDA

Thai (Thai Value)	ซื่อสัตย์ อ่อนน้อมถ่อมตน
F (Focus on People)	มุ่งผลประชาชน
D (Dependable)	ฝึกตน เป็นที่พึ่งพา
A (Advancement)	พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และมาตรการ

๑. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล
กลยุทธ์ที่ ๑. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุม และกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย
มาตรการที่

๑. เพิ่มประสิทธิภาพระบบ Post-marketing Control เชิงรุก

- ๑.๑ บูรณาการการทำงานร่วมกัน หรือ จัดตั้ง “กองเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ” เพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติงาน
- ๑.๒ พัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจวิถีใหม่และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๑.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมตัวยาและสารตั้งต้นเคมีภัณฑ์ที่เป็นวัตถุเสพติด หรือนำไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม
- ๑.๔ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและสื่อสารความเสี่ยงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอัจฉริยะ

กลยุทธ์ที่ ๒. เพิ่มความเข้มแข็งการจัดการโฆษณาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุก
มาตรการที่

๒. จัดการปัญหาโฆษณาและผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเสี่ยงทางสื่อออนไลน์

- ๒.๑ บูรณาการการทำงานกับหน่วยงานรัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
- ๒.๒ สร้างการมีส่วนร่วมจัดทำระบบป้องกันการโฆษณาและขายสินค้าของแพลตฟอร์มในสื่อออนไลน์
- ๒.๓ สานพลังองค์กรเครือข่ายผู้บริโภคเฝ้าระวังปิดกั้นการโฆษณา
- ๒.๔ ประมวลผลความผิดทางกฎหมาย เพื่อแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในเชิงระบบ

กลยุทธ์ที่ ๓. พัฒนารูปแบบตามปัญหาการคุ้มครองของประเทศและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ
มาตรการที่

- ๓.๑ ส่งเสริมการดำเนินการตามโครงการพระราชดำริ
- ๓.๒ พัฒนานวัตกรรมหรือรูปแบบการคุ้มครองผู้บริโภค
- ๓.๓ พัฒนารูปแบบการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล/ ข้อตกลงระหว่างประเทศ

๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑. ยกระดับการสื่อสารและการสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนความรู้สุขภาพในงานคุ้มครองผู้บริโภค
มาตรการที่

๑. สร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในทุกภาคส่วน

- ๑.๑ ยกระดับการสื่อสารให้ครอบคลุมทุกช่องทาง ทั้งสื่อมวลชน สื่อออนไลน์
- ๑.๒ สร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๓. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑. เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงการจัดการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

มาตรการที่

- ๑.๑ สร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน
- ๑.๒ พัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพตามความต้องการและวัตถุประสงค์เชิงนโยบายได้ตามมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันการขาดแคลน

กลยุทธ์ที่ ๒. ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงในประเทศ

มาตรการที่

- ๒.๑ สํารวจและจัดทำกรอบรายการผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำเป็น
- ๒.๒ เสริมสร้างความเชื่อมั่นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผลิตและจำหน่ายในประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓. ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน

มาตรการที่

๓. ส่งเสริมการผลิตและการนำเข้า พร้อมทั้งขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำเป็น เพื่อการเข้าถึงของประชาชน

- ๓.๑ วิจัยและสํารวจการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพ ตามกรอบที่กำหนดจากกองผลิตภัณฑ์
- ๓.๒ ส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพรในระบบบริการสาธารณสุข
- ๓.๓ ส่งเสริมการใช้ยาสำหรับดูแลสุขภาพเบื้องต้น โดยการเพิ่มรายการยาสามัญประจำบ้าน (ยาแผนปัจจุบัน)

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ศูนย์กลางผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นเลิศ

กลยุทธ์ที่ ๑. สร้างการมีส่วนร่วม ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ และผลิตภัณฑ์สุขภาพให้สามารถแข่งขันในระดับสากล

มาตรการที่

๑. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศสู่สากล
 - ๑.๑ พัฒนาเกษตรแปรรูป
 - ๑.๒ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์กัญชา กัญชง และสมุนไพร
 - ๑.๓ ส่งเสริมสมุนไพร เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
 - ๑.๔ เสริมสร้างรากฐานวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมไทยสู่ตลาดโลก
 - ๑.๕ พัฒนาระบบการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชนเชิงรุก เพื่อความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจฐานราก
 - ๑.๖ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สุขภาพนวัตกรรม
 - ๑.๗ ส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์สุขภาพในต่างประเทศ
 - ๑.๘ จัดตั้งหน่วยวิชาการประเมินผลิตภัณฑ์สุขภาพ

- กลยุทธ์ที่ ๒. ยกระดับมาตรฐานบริการสู่ความเป็นเลิศ**
มาตรการที่
๒. เพิ่มประสิทธิภาพการบริการสู่ความเป็นเลิศและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี
๒.๑ พัฒนามาตรฐานและนวัตกรรมการให้บริการ

- กลยุทธ์ที่ ๓. พัฒนาศูนย์กลางข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ**
มาตรการที่
๓. พัฒนาศูนย์กลางข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ (National Health Product Knowledge Hub)
๓.๑ พัฒนาศูนย์กลางข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
๓.๒ พัฒนาระบบคลังข้อมูล และเชื่อมโยงข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทั้งภายในและนอก อย.

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : องค์กรสมรรถนะสูงด้วยนวัตกรรมและดิจิทัล

- กลยุทธ์ที่ ๑. ยกระดับการบริหารจัดการองค์กร เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**
มาตรการที่
๑. พัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการสู่องค์กรให้มีสมรรถนะสูง
๑.๑ พัฒนาศักยภาพองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพ PMQA
๑.๒ ส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ KM
๑.๓ ส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- กลยุทธ์ที่ ๒. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารระบบคุณภาพมาตรฐาน**
มาตรการที่
๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ISO ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการพิจารณาอนุญาต

- กลยุทธ์ที่ ๓. ลดค่าใช้จ่ายด้วยนวัตกรรมหรือดิจิทัล**
มาตรการที่
๓. พัฒนานวัตกรรมและระบบงานดิจิทัล เพื่อยกระดับสมรรถนะขององค์กร

- กลยุทธ์ที่ ๔. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคล**
มาตรการที่
๔.๑ สร้างศักยภาพบุคลากรสู่ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (HR Transformation)
๑) ส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาดิจิทัล
๒) พัฒนาบุคลากรทักษะ ๔ ด้าน
๓) จัดทำระบบและพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเฉพาะตามสายงาน
๔.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคล
๔.๓ สร้างจิตสำนึกที่สอดคล้องกับค่านิยมของ อย. ในบุคลากรทุกระดับ
๔.๔ สร้างแนวคิดการทำงานแบบบูรณาการความร่วมมือลดข้อจำกัดต่างๆ ด้วยหลักการ “จากหน่วยงานของฉัน สู่ อย. ของเรา” ในบุคลากรทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ ๕. เสริมสร้างความร่วมมือและพัฒนางานวิจัย งานวิชาการ และนวัตกรรม
มาตรการที่

- ๕.๑ ส่งเสริมงานวิจัย เพื่อพัฒนากลไกการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ ในสถานการณ์ปกติหรือวิกฤติ ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และต่างประเทศ
- ๕.๒ ส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อความเป็นเลิศของผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๕.๓ สร้างนักวิจัย/ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย และสร้างแรงจูงใจ

กลยุทธ์ที่ ๖. พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรด้านดิจิทัล
มาตรการที่

๖. ปรับเปลี่ยน อย. สู่องค์กรดิจิทัล (Digital Transformation)

- ๖.๑ ปรับเปลี่ยน อย. สู่องค์กรดิจิทัล (Digital Transformation) โดยพัฒนา องค์กร ๓ ประเด็นดังนี้
 - ๑) ปัญญาประดิษฐ์ (AI)
 - ๒) โปรแกรมสนทนาอัตโนมัติ (Chatbot)
 - ๓) การเก็บและจัดการชุดข้อมูลขนาดใหญ่ (Data Lake)
- ๖.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและกระบวนการให้เป็นดิจิทัล (FDA Digital Transformation)
 - ๑) ปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงานการพิจารณาอนุญาตผลิตภัณฑ์สุขภาพ
 - ๒) ติดตั้งระบบโทรศัพท์ดิจิทัล (IP Phone)
 - ๓) พัฒนาระบบตรวจสอบ ฝ้าระวัง และเตือนภัยด้านความมั่นคงปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์อัจฉริยะ
 - ๔) พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Data Center)
 - ๕) ปรับปรุงระบบไฟฟ้า เพื่อให้บริการระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง
 - ๖) พัฒนาระบบงาน Post marketing ด้วยระบบดิจิทัล

บทที่ ๒ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑)

๑) ยุทธศาสตร์ชาติ (หลัก) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

(๑) เป้าหมาย ๑. คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิต

ในศตวรรษที่ ๒๑

๒. สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการ

พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(๒.๑) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔.๕ การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

(๒.๑.๑) ข้อ ๔.๕.๑ การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ

(๒.๑.๒) ข้อ ๔.๕.๒ การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ

(๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุม และกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มความเข้มแข็งการจัดการโฆษณาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุก

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนารูปแบบตามปัญหาการคุ้มครองของประเทศ และพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ ยกระดับการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนความรู้สุขภาพในงานคุ้มครองผู้บริโภค

และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงการจัดการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงในประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน ในการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

๒) ยุทธศาสตร์ชาติ (รอง) ด้านความมั่นคง

- (๑) เป้าหมาย ๑. บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ
๒. ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชม
และได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ

(๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

(๒.๑) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔.๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

(๒.๑.๑) ข้อ ๔.๒.๑ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน

(๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุม และกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย

และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงการจัดการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงในประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน ในการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

๒.๒ แผนระดับที่ ๒ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๒.๒.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

(๑) ประเด็น (หลัก) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี

(๑.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- **เป้าหมาย** คือ คนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้น และมีความเป็นอยู่ดีเพิ่มขึ้น
- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ**

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุมและกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มความเข้มแข็งการจัดการโฆษณาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุก

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนารูปแบบตามปัญหาการคุ้มครองของประเทศและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ ยกกระดับการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนความรู้สุขภาพในงานคุ้มครองผู้บริโภค

และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงการจัดการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงในประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน ในการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

(๑.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ (หลัก) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะและการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ

- **แนวทางการพัฒนา** (เฉพาะ ข้อ ที่เกี่ยวข้องกับ อย.) ดังนี้

๑) ข้อ ๑ สร้างเสริมความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการสุขภาวะของคนทุกกลุ่มวัย อาทิ ผ่านการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านสุขภาวะ และสุขภาวะที่ถูกต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโดยสะดวก และนำไปใช้ในการจัดการสุขภาพได้อย่างเหมาะสม

๒) ข้อ ๒ พัฒนาภาคีเครือข่ายประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น ให้มีความรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วยและตายจากโรคที่ป้องกันได้ มีศักยภาพในการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ ได้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การพึ่งตัวเอง และมีการกระจายอำนาจการวางแผน การตัดสินใจ เพื่อให้ดำเนินการด้านสุขภาพต่าง ๆ ตอบสนองต่อความจำเป็นในพื้นที่อย่างแท้จริง รวมทั้งพัฒนาระบบเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมทุกระดับ

๓) ข้อ ๓ การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และกลไกการสื่อสารประชาสัมพันธ์แบบบูรณาการทุกระดับ เพื่อลดภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสุขภาวะคนไทย

๔) ข้อ ๔ กำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาพ โดยผลักดันการสร้างเสริมสุขภาพในทุกนโยบายที่ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อลดภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสุขภาพของคนไทย

- **เป้าหมายของแผนย่อย** คือ ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ สามารถดูแลสุขภาพ มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ และสามารถป้องกันและลดโรคที่สามารถป้องกันได้ เกิดเป็นสังคมเข้มแข็งที่ใส่ใจการมีสุขภาพดี

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บท**
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุมและกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มความเข้มแข็งการจัดการโฆษณาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุก

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนารูปแบบตามปัญหาการคุ้มครองของประเทศ และพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ ยกระดับการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนความรู้สุขภาพในงานคุ้มครองผู้บริโภค

(๑.๓) แผนย่อยของแผนแม่บท (รอง) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาพที่ดี

- **แนวทางการพัฒนา** (เฉพาะ ข้อ ที่เกี่ยวข้องกับ อย.) ดังนี้
ข้อ ๑ ปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยได้ตามมาตรฐานสากล ภายใต้ระบบการบริหารที่มีการกระจายอำนาจ มีประสิทธิภาพ พอเพียง เป็นธรรมและยั่งยืน รวมทั้งปรับระบบบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานพยาบาลทุกสังกัดในเขตพื้นที่สุขภาพในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการทั้งด้านบุคลากร ทรัพยากรทางการแพทย์ และโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงบริการตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิเข้าด้วยกันอย่างไม่มีอุปสรรค พร้อมพัฒนาระบบส่งต่อและระบบการแพทย์ฉุกเฉินที่ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน ระบบบริการสุขภาพ

- **เป้าหมายของแผนย่อย** คือ มีระบบสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานที่ประชากรทุกระดับเข้าถึงได้ดีขึ้น

- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บท**
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุมและกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย

กลยุทธ์ที่ ๓ พัฒนารูปแบบตามปัญหาการคุ้มครองของประเทศ และพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงการจัดการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงในประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน ในการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

(๒) ประเด็น (รอง) ความมั่นคง

(๒.๑) เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

- เป้าหมาย คือ ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับเพิ่มขึ้น
- การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุมและกำกับดูแล ผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงการจัดการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงในประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน ในการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

(๒.๒) แผนย่อยของแผนแม่บทฯ (หลัก) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง

- แนวทางการพัฒนา (เฉพาะ ข้อ ที่เกี่ยวข้องกับ อย.) ดังนี้
ข้อ ๑ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- เป้าหมายของแผนย่อย คือ ปัญหาความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน (เช่น ปัญหายาเสพติด ความมั่นคงทางไซเบอร์ การค้ามนุษย์ ฯลฯ) ได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ

- การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุมและกำกับดูแล ผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย

และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงการจัดการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงในประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน ในการขับเคลื่อน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

บทที่ ๓ ความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (SDGs)

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาเกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ จำนวน ๒ เป้าหมาย ดังนี้

- (๑) **เป้าหมายที่ ๓ (Goal):** สร้างหลักประกันการมีสุขภาพที่ดี และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกช่วงวัย
 - (๑.๑) **เป้าหมายย่อย ๓.๔ (Target) :** ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสาม ผ่านทางการป้องกันและการรักษาโรค และสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
 - (๑.๒) **เป้าหมายย่อย ๓.๘ (Target) :** บรรลุการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน การเข้าถึงการบริการสาธารณสุขจำเป็นที่มีคุณภาพ และเข้าถึงยาและวัคซีนจำเป็นที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีราคาที่สามารถซื้อหาได้
 - (๑.๓) **เป้าหมายย่อย ๓.๙ (Target) :** ลดจำนวนการตายและการเจ็บป่วยจากสารเคมีอันตราย และจากมลพิษและการปนเปื้อนทางอากาศ น้ำ และดิน ให้ลดลงอย่างมาก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓
- (๒) **เป้าหมายที่ ๔ (Goal) :** ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลผลิต และการมีงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน
 - (๒.๑) **เป้าหมายย่อย ๔.๓ (Target) :** ส่งเสริมนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่สนับสนุนกิจกรรมที่มีผลผลิต การสร้างงานที่มีคุณค่า ความเป็นผู้ประกอบการ ความสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และให้การสนับสนุนการรวมตัวและการเติบโตของวิสาหกิจรายย่อย ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ผ่านการเข้าถึงบริการทางการเงิน

บทที่ ๔ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ทบทวนบริบทแวดล้อมที่มีผลต่อการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยเชื่อมโยงตั้งแต่ทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) และแผนระดับกระทรวง รวมถึงได้ ทบทวนสถานการณ์ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกองค์การ เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยหรือสภาวะแวดล้อมมีลักษณะอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะใดก่อให้เกิดโอกาสและข้อจำกัดต่อองค์กรอย่างไรบ้าง โดยใช้เครื่องมือ PEST ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและ McKinsey ๗S ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายในโดยมีผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

สถานการณ์ภายนอกที่กระทบต่อการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๑. การเมืองและกฎหมาย (Political law)

๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)^๑

พระราชกฤษฎีกา ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ให้ความสำคัญกับแก้ไขปัญหาค่าความมั่นคงในปัจจุบัน ซึ่งเป็นปัญหาเดิมที่มีอยู่ให้หมดไปอย่างรวดเร็ว เช่น การแพร่ระบาดของยาเสพติด รวมถึงการเตรียมความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ หรือภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบทุกระดับ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นไปตามหลักการปฏิบัติสากล กฎหมาย และความตกลงระหว่างประเทศ

๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ที่ให้ความสำคัญกับ **เกษตรปลอดภัย** สร้างความตระหนักแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภค ในเรื่องความสำคัญของมาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร ระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐาน ระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ **เกษตรชีวภาพ** ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ ในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิต และสร้างความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะพืชสมุนไพร ที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร **อุตสาหกรรมชีวภาพ** เพิ่มสัดส่วนอุตสาหกรรมชีวภาพที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ได้แก่ ชีวเคมีภัณฑ์ วัสดุชีวภาพ อาหารเสริม เวชสำอาง วัคซีน ชีวเภสัชภัณฑ์ และสารสกัดจากสมุนไพร **อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร** พัฒนาอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครอบคลุมการผลิต เครื่องมือ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ การผลิตเวชภัณฑ์ และครุภัณฑ์การแพทย์ ส่งเสริมการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีการแพทย์ใหม่ๆ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับคนไทย การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริการการแพทย์ เพื่อยกระดับการให้บริการ และสร้างความมั่นคงให้กับระบบสาธารณสุขของไทย **สร้างและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ** พัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐานที่จะทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและนวัตกรรม ตลอดจนเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ทำการอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน

^๑ https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct๒๐๑๘.pdf

รวมทั้งมีมาตรการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย **ปรับบทบาทและโอกาสเข้าถึงบริการภาครัฐ** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยเน้นการเริ่มต้นธุรกิจ การขออนุญาตต่างๆ รวมทั้งพัฒนาภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ระบบรับรองคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ

๓) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** ให้มีความสำคัญกับการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี โดยการ**สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ** พัฒนาองค์ความรู้ และสื่อสารด้านสุขภาวะที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ให้แก่ประชาชน จนเกิดเป็นทักษะในการจัดการสุขภาวะของตนเอง เช่น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้มีความเหมาะสม **การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาพ** การ**พัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี**

๔) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม** ให้มีความสำคัญกับการแก้ไขกฎหมายด้านการคุ้มครองผู้บริโภคที่ไม่เป็นธรรม ปรับปรุงระบบและกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค สนับสนุนการบริโภคอย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการคุ้มครองผู้บริโภคได้อย่างเป็นรูปธรรม สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข พัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมผู้มีรายได้น้อยให้ได้รับบริการที่ไม่มีความเหลื่อมล้ำในด้านคุณภาพ

๕) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ** โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็วโปร่งใส ปรับปรุงแบบการดำเนินงานให้มีลักษณะที่เบ็ดเสร็จครบวงจร มีความร่วมมือกับภาคอื่นๆ เชื่อมโยงการให้บริการสาธารณะต่างๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ ถ่ายโอนภารกิจและกระจายอำนาจในระดับที่เหมาะสม เพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง พัฒนาองค์กรให้ทันสมัย ทนต่อการเปลี่ยนแปลง และมีขีดสมรรถนะสูง บุคลากรเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และเป็นมืออาชีพ บริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม มีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ องค์กรมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่างๆ และมีเท่าที่จำเป็น

๑.๒ **นโยบายรัฐบาล**^๒ คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ มีนโยบาย ดังนี้

๑.๒.๑ **นโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้อง** มีดังนี้

ข้อ ๒ **การสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ และความสงบสุขของประเทศ**

ข้อ ๒.๕ **แก้ไขปัญหาอาชญากรรมอย่างจริงจังทั้งระบบ** ด้วยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดปราบปรามแหล่งผลิตและเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด โดยเฉพาะผู้มีอิทธิพล และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างเด็ดขาด ป้องกันเส้นทางการนำเข้า ส่งออกโดยร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การลดจำนวนผู้ค้าและผู้เสพยาใหม่ และให้ความรู้เยาวชนถึงภัยยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งฟื้นฟูดูแลรักษาผู้เสพยาผ่านกระบวนการทางสาธารณสุข

ข้อ ๔ **การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก**

ข้อ ๔.๒ **เสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของอาเซียน** ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะภายใต้การเป็นประธานอาเซียนของไทย ผลักดันให้เกิดความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามแนวคิด “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน” และเป็นแกนกลางของอาเซียนในการสนับสนุนให้เกิดสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าที่ยั่งยืนในภูมิภาค

^๒ https://www.thaigov.go.th/uploads/document/๖๖/๒๐๑๙/๐๗/pdf/Doc_๒๐๑๙๐๗๒๕๐๘๕๖๔๐๐๐๐๐๐.pdf

ข้อ ๔.๓ ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ เพื่อนำไปสู่การแสวงหาโอกาสทางการค้า การลงทุน องค์ความรู้และนวัตกรรมกับประเทศที่มีศักยภาพ ในภูมิภาคต่างๆ ของโลก อาทิ ยุโรป ตะวันออกกลาง เอเชียใต้ และสนับสนุนการขยายธุรกิจในสาขา ที่ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพ ส่งเสริมความร่วมมือ ทางวัฒนธรรมของไทยด้วยการส่งเสริมเอกลักษณ์อัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม เพื่อสร้างการรับรู้ ที่กว้างขวางมากขึ้นในเวทีโลก

ข้อ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

ข้อ ๕.๒ พัฒนาภาคอุตสาหกรรม

ข้อ ๕.๒.๒ พัฒนาอุตสาหกรรมไทยให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีหรือแนวโน้มการค้าโลก โดยคำนึงถึงศักยภาพ ความสามารถในการแข่งขัน แนวโน้มความต้องการ ของตลาดในประเทศและตลาดโลก เพื่อให้อุตสาหกรรมไทยมีระดับผลิตภาพที่สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก สร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีมูลค่าสูงในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมอนาคต อาทิ อุตสาหกรรมต่อเนื่อง จากการพัฒนาระบบคมนาคมของประเทศ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ อุตสาหกรรมอวกาศ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดห่วงโซ่อุปทานให้สามารถใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขัน

ข้อ ๕.๒.๓ สร้างกลไกสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ประกอบการ รายใหม่ โดยการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงเทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรม การปรับปรุง กฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ การเข้าถึงแหล่งเงิน การพัฒนาศูนย์ทดสอบหรือวิจัย และออกแบบที่ได้มาตรฐานสากล และการใช้สถาบันการศึกษาที่มีอยู่ในพื้นที่มาสนับสนุนด้านการวิจัย และพัฒนาเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าและบริการ

ข้อ ๕.๒.๔ พัฒนาระบบและกลไกภาครัฐและสภาพแวดล้อมให้มี ประสิทธิภาพในการสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยการจัดทำแพลตฟอร์มที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดย่อม และกลุ่มวิสาหกิจเริ่มต้นในการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ด้วยการใช้นวัตกรรม การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน การตลาด และการบัญชี เพิ่มประสิทธิภาพของระบบบ่มเพาะผู้ประกอบการ และสถาบันเฉพาะทางต่างๆ ให้สามารถ เป็นกลไกหลักที่เข้มแข็งในการร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนา และบ่มเพาะศักยภาพผู้ประกอบการในการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์

ข้อ ๕.๓ พัฒนาภาคเกษตร

ข้อ ๕.๓.๔ ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เพื่อยกระดับ รายได้และคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิก ใช้ยาปราบศัตรูพืชโดยเร็ว โดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพ เพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อต่อยอดไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้ คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

ข้อ ๕.๔ พัฒนาภาคการท่องเที่ยว

ข้อ ๕.๔.๓ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับ การท่องเที่ยว อาทิ ธุรกิจสปาและแพทย์แผนไทย ผลิตภัณฑ์ยาและสมุนไพรไทย เพื่อสร้างความหลากหลายของสินค้า และสร้างโอกาสการขยายฐานการผลิตและการตลาดในระดับภูมิภาค ตลอดจนส่งเสริมธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ สู่ระดับสากล

ข้อ ๕.๕ พัฒนาการค้าการลงทุนเพื่อมุ่งสู่การเป็นชาติการค้า การบริการ และการลงทุนในภูมิภาค

ข้อ ๕.๕.๑ ส่งเสริมการค้าชายแดนและแก้ไขปัญหาสินค้าชายแดน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน และพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ได้พัฒนาไว้แล้ว และให้บริการการค้าเงินธุรกิจแก่นักลงทุนและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมแบบเบ็ดเสร็จให้เข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยระยะแรกจะมุ่งเน้นสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยแสวงหาโอกาสทางการค้า การลงทุน หรือขยายฐานการผลิตและการตลาดในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ในรูปแบบฐานการผลิตและตลาดร่วม เพื่อใช้ประโยชน์จากแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ตลอดจนความได้เปรียบของค่าจ้างแรงงาน

ข้อ ๕.๕.๓ ปรับปรุงระบบบริหารจัดการการนำเข้าส่งออกสินค้าบริเวณด้านชายแดนเร่งรัดการจัดรูปแบบการพัฒนาและบูรณาการการบริหารจัดการพื้นที่ด้านชายแดนสำคัญ เช่น ด้านศุลกากรด่านปลอดศุลกากร คลังสินค้า และพื้นที่ต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถสนับสนุนการค้า การลงทุน และการอำนวยความสะดวกทางการค้า โดยลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐให้น้อยที่สุด รวมทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากกิจกรรมนำเข้าส่งออกสินค้าบริเวณด้านชายแดน

ข้อ ๕.๗ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและการมุ่งสู่การเป็นประเทศอัจฉริยะ

ข้อ ๕.๗.๒ พัฒนาการอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนธุรกิจการค้า การนำเข้าส่งออก และโลจิสติกส์ในรูปแบบดิจิทัล โดยพัฒนาการค้าสู่รูปแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมโยงการค้า การชำระเงิน และการขนส่งสู่ระบบออนไลน์และให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์จากการแบ่งปันทรัพยากรหรือพื้นที่ในการขนส่งสินค้า พร้อมทั้งนำเทคโนโลยีนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการดำเนินงาน อาทิ ระบบโครงข่ายในการเก็บบัญชีธุรกรรมออนไลน์ ระบบปัญญาประดิษฐ์ ระบบอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things: IoT) และระบบข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ตลอดจนเร่งรัดการพัฒนาาระบบเชื่อมโยงระบบเครือข่ายข้อมูลในกระบวนการนำเข้าส่งออกและโลจิสติกส์ในลักษณะเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียวให้สมบูรณ์ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ข้อ ๕.๘ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม

ข้อ ๕.๘.๒ สร้างระบบจัดการข้อมูลเพื่อรองรับการบริหารจัดการงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการบูรณาการและเชื่อมโยงระบบงานวิจัยของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการส่งเสริมการค้าเงินงานด้านการวิจัยที่ต่อยอด ไปสู่การสร้างนวัตกรรมของประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการต่อยอดงานวิจัยสู่การเพิ่มมูลค่าในเชิงพาณิชย์

ข้อ ๕.๙ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่

ข้อ ๕.๙.๒ เร่งรัดพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งในภาคการผลิตและบริการให้สามารถแข่งขันได้โดยการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการให้สามารถใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินธุรกิจ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และตลาด รวมทั้งสนับสนุนการเติบโตของวิสาหกิจเริ่มต้น โดยพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะในด้านสิทธิประโยชน์ แหล่งเงินทุน แรงงานคุณภาพ กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความสามารถในการแข่งขันและขยายตลาดสู่ต่างประเทศได้ และเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจใหม่ของประเทศไทยในระยะต่อไป

ข้อ ๕.๙.๔ ดึงดูดบุคลากรที่มีทักษะสูงเข้ามาช่วยบ่มเพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมขั้นสูง และเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทยสามารถทำงานร่วมกับนักวิจัยในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิจัยและพัฒนา ปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ให้เอื้อต่อการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง

ข้อ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

ข้อ ๖.๑ ส่งเสริมพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเอเชีย

ข้อ ๖.๑.๑ พัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกอย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยให้เป็นไปตามเป้าหมาย พัฒนาพื้นที่โดยรอบให้เป็นเมืองมหานครการบิน ศูนย์กลางทางการแพทย์ของเอเชีย และเมืองอัจฉริยะที่มีความน่าอยู่ และทันสมัยระดับนานาชาติ ยกกระดับภาคการเกษตรให้เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คมนาคม ดิจิทัล วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเร่งพัฒนาบุคลากรรวมทั้งทบทวนกฎระเบียบ เพื่อรองรับและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

๖.๑.๔ เร่งขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนและยกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทบทวนการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนให้เหมาะสมกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามศักยภาพพื้นที่ พัฒนาเมืองชายแดนให้มีความน่าอยู่ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการดูแลด้านความมั่นคงและรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ และส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ข้อ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

ข้อ ๗.๑ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ข้อ ๗.๑.๑ สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่ โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชนให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

ข้อ ๗.๑.๒ สนับสนุนความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนผ่านเทคโนโลยี โดยพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถทั้งในการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ การสร้างสรรค์นวัตกรรมทั้งในเชิงกระบวนการผลิต การนำเสนอสินค้าหรือบริการ และการตลาดมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้กับการดำเนินธุรกิจได้มากขึ้น โดยเฉพาะการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนส่งเสริมแนวคิดการทำธุรกิจภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy) โดยเริ่มต้นจากการใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานและบริการของภาครัฐ เครื่องจักร และอุปกรณ์ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาธุรกิจในรูปแบบใหม่

ข้อ ๗.๑.๕ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยพัฒนาและบูรณาการฐานข้อมูลที่สนับสนุนการประกอบธุรกิจให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ง่าย อาทิ องค์ความรู้ ผลการวิจัยและพัฒนารetailและนวัตกรรม สร้างระบบจูงใจให้เกิดความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนในการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมทั้งสนับสนุนการยกระดับสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนทั้งในด้านการกำหนดมาตรฐาน การตรวจสอบและรับรองให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ข้อ ๗.๒ สร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ข้อ ๗.๒.๒ ยกกระดับคุณภาพตลาดชุมชน สถาบันการเงินของชุมชน สวัสดิการชุมชน สาธารณสุขชุมชน ป่าชุมชน ไม้มีค่า ท่องเที่ยวชุมชน และส่งเสริมการขยายตลาดออกสู่ต่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทั้งด้านการผลิต แหล่งเงินทุน โลจิสติกส์ ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความรู้และความเชี่ยวชาญเพื่อต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าธุรกิจ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มให้สามารถเชื่อมโยงเข้าเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่การผลิตของภาค รวมถึงกำกับดูแลมาตรฐานสินค้าให้ได้มาตรฐานสากลและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนจัดสวัสดิการที่จำเป็นภายในชุมชน

ข้อ ๗.๒.๔ สร้างพลังในชุมชน โดยส่งเสริมให้เกิดการสร้างพลังทางสังคมภาคี เครือข่าย การรวมตัวของภาคส่วนต่างๆ ในชุมชนมาเป็นกำลังในการพัฒนาเพื่อส่วนรวม โดยให้ความสำคัญกับการสร้างพลังจิตอาสา สร้างพลังแผ่นดินเพื่อพัฒนาศักยภาพและสร้างเอกภาพแก่กลุ่มอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ การสร้างพลังสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางสังคมของคนทุกวัยผ่านการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ และการสร้างพลังภูมิคุ้มกัน เพื่อการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและเตือนภัย

ข้อ ๗.๒.๕ สร้างเครือข่ายชุมชนที่เข้มแข็ง เน้นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจกำหนดนโยบายและมาตรการของภาครัฐ โดยเริ่มจากการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถนำเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสวัสดิการในระดับชุมชน เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาระบบประชาธิปไตยในบริบทสังคมไทย

ข้อ ๘ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย

ข้อ ๘.๕ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

ข้อ ๘.๕.๑ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และความยากจน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมเชิงสังคมและนวัตกรรมในเชิงพื้นที่ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสสำหรับผู้ด้อยโอกาส และยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยควบคู่ไปกับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกยุคดิจิทัลและอุตสาหกรรม ๔.๐ ตามความเหมาะสม ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยระยะแรกจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพของประชาชน อย่างครบวงจร ทั้งระบบยา วัคซีน เวชภัณฑ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ข้อ ๘.๕.๓ สร้างเครือข่ายการทำงานวิจัยระหว่างภาคส่วนต่างๆ ปฏิรูปและบูรณาการระบบการเรียนการสอนกับระบบงานวิจัยและพัฒนา ให้เอื้อต่อการเพิ่มศักยภาพด้านนวัตกรรมของประเทศ เพื่อสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจไทยทุกระดับในเวทีการค้าโลก ส่งเสริมกระบวนการทำงานของภาครัฐและภาคเอกชนในการวิจัยและพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมให้เป็นระบบเปิด และมีการบูรณาการการทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างนักวิจัยมืออาชีพและนวัตกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับงานวิจัยสู่การเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ

ข้อ ๙ การพัฒนาระบบสาธารณสุขและหลักประกันทางสังคม

ข้อ ๙.๑ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุข แพทย์สมัยใหม่ และแพทย์แผนไทย ให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และมีคุณภาพทัดเทียมกันทั่วทุกพื้นที่ รวมถึงการยกระดับไปสู่ความเชี่ยวชาญในด้านการแพทย์แม่นยำ และยกระดับระบบหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ โดยอยู่บนพื้นฐานหลักประสิทธิภาพและความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ ส่งเสริมให้มีมาตรการสร้างเสริมสุขภาวะและอนามัยให้คนไทยทุกช่วงวัยมีสุขภาพแข็งแรงและลดอัตราการเจ็บป่วยโรคเรื้อรัง พร้อมทั้งจัดให้มีสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เอื้อต่อสุขภาพของประชาชนอย่างเหมาะสมและพอเพียง

ข้อ ๙.๒ ส่งเสริมการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ โดยการพัฒนาองค์ความรู้ด้านสุขภาวะที่ถูกต้องของคนทุกกลุ่มวัย ส่งเสริมการเล่นกีฬาและออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะ สร้างระบบรับมือต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ทั้งระบบติดตาม เฝ้าระวังและการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขอย่างครบวงจรและบูรณาการ จัดระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลอย่างทั่วถึง และส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่

ข้อ ๑๑ การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ

ข้อ ๑๑.๑ พัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ โดยพัฒนาให้ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม มีการจัดรูปแบบองค์กรใหม่ที่มีความยืดหยุ่นคล่องตัว และเหมาะสมกับบริบทของประเทศรวมทั้งจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐให้สอดคล้องกับโครงสร้างหน่วยงานและภารกิจงานที่เปลี่ยนแปลงไปพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่รัฐให้สามารถรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทันที่ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนระบบบริหารราชการแผ่นดินให้เกิดความเชื่อมโยงสอดคล้องกันตั้งแต่ชั้นวางแผน การนำไปปฏิบัติ การติดตามประเมินผล การปรับปรุงการทำงานให้มีมาตรฐานสูงขึ้นและปรับปรุงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๑๑.๒ ปรับเปลี่ยนกระบวนการอนุมัติ อนุญาตของทางราชการที่มีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจและดำเนินชีวิตของประชาชนให้เป็นระบบดิจิทัล และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลต่อเนืองกัน ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ พร้อมทั้งพัฒนาโปรแกรมออนไลน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของภาครัฐได้อย่างทันทีและทุกเวลา

ข้อ ๑๑.๓ พัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารราชการแผ่นดินที่มีระบบการวิเคราะห์และแบ่งปันข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่ในระบบบริการประชาชนที่เป็นไปตามความต้องการเฉพาะตัวบุคคลมากขึ้น

ข้อ ๑๑.๔ เปิดเผยข้อมูลภาครัฐสู่สาธารณะ โดยหน่วยงานของรัฐในทุกระดับต้องเปิดเผยและเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกัน ทั้งในระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง และระหว่างหน่วยงานรัฐกับประชาชน เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจถึงสถานการณ์ และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของประเทศที่มีความซับซ้อน ปรับเปลี่ยนให้เป็นการทำงานเชิงรุก เน้นการยกระดับไปสู่ความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง แสวงหาความคิดริเริ่ม และสร้างนวัตกรรม โดยมีการคาดการณ์สถานการณ์ วิเคราะห์ความเสี่ยงและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันในด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๑๑.๕ ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐ โดยสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาข้าราชการ บุคลากร และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างจริงจัง โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางความคิดให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ และเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง พร้อมกับยึดมั่นในหลักจริยธรรม และธรรมาภิบาล มีสมรรถนะ และรู้ความสามารถพร้อมต่อการปฏิบัติงาน ดำเนินการปรับปรุงสวัสดิภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจและความผูกพันในการทำงาน

ข้อ ๑๑.๖ พัฒนากลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาบริการสาธารณะ และการตรวจสอบภาครัฐ โดยการสร้างความเข้าใจถึงหลักการบริหารราชการขั้นพื้นฐาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาอุปสรรคและลดข้อจำกัดของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ชุมชน วิชาชีพ เพื่อสังคม องค์กรภาคประชาสังคม และเอกชน สามารถเข้ามาดำเนินกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ และมีบทบาทในการพัฒนาบริการสาธารณะในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐในทุกๆ ด้าน

ข้อ ๑๑.๗ ปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย เพื่อเอื้อต่อการทำธุรกิจและการใช้ชีวิตประจำวัน

ข้อ ๑๑.๗.๑ ปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการ การอำนวยความสะดวกด้านต้นทุนค่าใช้จ่าย กฎหมาย กฎ และระเบียบต่างๆ ของภาครัฐ ให้สามารถสนับสนุนและเอื้อต่อการประกอบธุรกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศและเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงบริบทต่างๆ โดยครอบคลุมกระบวนการ ตั้งแต่จัดตั้งธุรกิจจนถึงการปิดกิจการ พร้อมทั้งกำกับและส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยุติธรรม เสมอภาค เท่าเทียม ถูกต้องตามหลักนิติธรรม และเป็นไปตามปฏิญญาสากล ตลอดจนเร่งรัดการพัฒนาระบบการบริหารจัดการข้อมูลต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างไร้รอยต่อ เพื่อให้ประชาชนสามารถติดต่อราชการได้โดยสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และตรวจสอบได้

ข้อ ๑๑.๗.๒ ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐจัดให้มีสนามทดลองแนวคิดทางธุรกิจผลิตภัณฑ์ หรือนวัตกรรมใหม่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการสามารถสร้างธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ และการพัฒนาปรับปรุงกฎระเบียบให้ทันสมัยต่อไป

ข้อ ๑๑.๘ กระจายอำนาจ ความรับผิดชอบ และเพิ่มบทบาทการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมบทบาทของเอกชนและชุมชนในการให้บริการสาธารณะ โดยเร่งพัฒนาองค์กรและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีศักยภาพ และมีความรับผิดชอบมากขึ้นทั้งในการบริหารและการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการตนเองตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของเอกชนและชุมชนท้องถิ่นและภาคอื่นๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ รวมถึงการจัดให้มีบริการสาธารณะต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน เพื่อนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการให้บริการของรัฐให้เทียบเท่ากับมาตรฐานสากลและสนับสนุนการพัฒนายุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

ข้อ ๑๒ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ และกระบวนการยุติธรรม

ข้อ ๑๒.๑ แก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยจัดให้มีมาตรการและระบบเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ช่วยป้องกันและลดการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและเข้มงวด รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการติดตามการแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งเร่งสร้างจิตสำนึกของคนในสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้อง ซื่อสัตย์ และสนับสนุนทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตประพฤติมิชอบ

๑.๒.๒ นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีดังนี้

ข้อ ๔) การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด ด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตรหรือเครื่องมือทางการเงินสมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา และศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตรในอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาแหล่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการใช้กัญชา กัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๖) การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต โดยต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมาย และวางรากฐานการพัฒนาภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวดึงดูดการลงทุนของภาคเอกชนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองอัจฉริยะ และการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัย รวมทั้งวางรากฐานการพัฒนาเทคโนโลยีสื่อสารไร้สายในระบบ 5G ควบคู่ไปกับ การพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม และชุมชน ในการเข้าถึงตลาดในประเทศและตลาดโลกผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ ในการให้บริการสาธารณสุขและการศึกษาทางไกล การสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะทั้งในส่วนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการยุคใหม่ พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศด้วยปัญญาประดิษฐ์ในอนาคต

ข้อ ๗) การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ โดยสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้ใหม่ในระบบดิจิทัล ปรับปรุง รูปแบบการเรียนรู้มุ่งสู่ระบบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีด้านวิศวกรรม คณิตศาสตร์ โปรแกรมเมอร์ และภาษาต่างประเทศ ส่งเสริมการเรียนภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา การพัฒนาโรงเรียนคุณภาพในทุกตำบล ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์ของสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อแบ่งปันองค์ความรู้ของสถาบันการศึกษาสู่สาธารณะเชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ สร้างนักวิจัยใหม่และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ สร้างความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สื่อออนไลน์ และโครงข่ายสังคมออนไลน์ของคนไทย เพื่อป้องกันและลดผลกระทบในเชิงสังคม ความปลอดภัย อาชญากรรมทางไซเบอร์ และสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคีในสังคม รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต

ข้อ ๘) การแก้ไขปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยเร่งรัดการแก้ไข ปัญหายาเสพติดโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศทุกภูมิภาคปราบปรามแหล่งผลิตและเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด ทั้งบริเวณชายแดนและพื้นที่ภายใน พื้นที่พหุแลรักษาผู้เสพผ่านกระบวนการทางสาธารณสุข สร้างโอกาส สร้างอาชีพ รายได้ และการยอมรับของสังคมสำหรับผู้ผ่านการฟื้นฟู และเร่งสร้างความสงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักในการดำเนินการ ยกยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เร่งรัด การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบ รวมทั้งจัดสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ โดยให้เป็นการแก้ไขปัญหาภายในของประเทศด้วยกฎหมายไทยและหลักการสากล

ข้อ ๙) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชน โดยมุ่งสู่ความเป็นรัฐบาลดิจิทัลโปร่งใส ตรวจสอบได้ พัฒนาระบบจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐ ปรับปรุงระบบการอนุมัติและอนุญาตของทางราชการ ที่สำคัญให้ เป็นระบบดิจิทัลทั้งบุคคลและนิติบุคคล เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ ลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน ลดขั้นตอนที่ยุ่งยากเกินความจำเป็น ลดข้อจำกัดด้านกฎหมายที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการทำธุรกิจ และการดำรงชีวิตของประชาชน แก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ล้าสมัย และเป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาประเทศ ผ่านการทดลองใช้มาตรการด้านกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และขับเคลื่อน การให้บริการในทิศทางที่ตรงกับความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจ

๑.๓ นโยบายของกระทรวงสาธารณสุข^๓

๑.๓.๑ นโยบายรัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) ได้มอบนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ ดังนี้

๑) ใช้มาตรการสาธารณสุข ขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจ นำพาประเทศกลับสู่ภาวะปกติ ประชาชนกลับมาใช้ชีวิตได้ใกล้เคียงกับภาวะปกติยิ่งขึ้น

๒) พัฒนาศักยภาพสถานพยาบาลของรัฐให้สาธารณสุขไทย เป็นเรื่องง่าย สะดวก เข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

๓) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแพทย์ปฐมภูมิด้วย ๓ หมอ

๓.๑) อสม. หมอประจำบ้าน

๓.๒) หมออนามัย

๓.๓) หมอครอบครัว

๔) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ รพ.สต. เป็นศูนย์การสาธารณสุขประจำตำบล “ชุมชนสุขภาพดี ฟังตนเองได้”

๕) พัฒนาและบูรณาการสำหรับผู้สูงอายุดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๖) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพงานบริการต่อยอด ๓๐ บาท รักษาทุกที่ ไม่ต้องมีใบส่งตัว

๖.๑) ลดความยุ่งยาก

๖.๒) ลดรายจ่ายของประชาชน

๗) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการรักษามะเร็ง รักษาทุกที่ ทั้ง ผ่าตัด เคมีบำบัด รังสีรักษา ที่รวดเร็ว ครอบคลุม ทุกพื้นที่

๘) พัฒนาพืชสมุนไพร กัญชา กัญชง กระท่อม และภูมิปัญญาไทย

๘.๑) สร้างงาน

๘.๒) สร้างอาชีพ

๘.๓) สร้างรายได้

๙) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นศูนย์ข้อมูลกลางสุขภาพประชาชน

๙.๑) รูปแบบใหม่

๙.๒) ทันสมัย

๙.๓) มีมาตรฐาน

^๓ <https://www.moph.go.th/document/policy๒๕๖๕.pdf>

๑.๓.๒ นโยบายปลัดกระทรวงสาธารณสุข (นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต) ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๔

๑) ระบบสุขภาพปฐมภูมิเข้มแข็ง

- ๑.๑) จัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิและเครือข่ายหน่วยบริการปฐมภูมิ ๓,๐๐๐ ทีม เต็มพื้นที่จังหวัดละ ๑ อำเภอ
- ๑.๒) ประชาชนคนไทย มีหมอประจำตัว ๓ คน ๓๐ ล้านคน
- ๑.๓) รพ.สต. ผ่านเกณฑ์คุณภาพ รพ.สต. ดีดดาว ระดับ ๕ ดาว ร้อยละ ๗๕

๒) เศรษฐกิจสุขภาพ

- ๒.๑) สถานพยาบาลกลุ่มเป้าหมายมีศักยภาพในการแข่งขันด้านอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐

๓) สมุนไพร กัญชา กัญชง

- ๓.๑) จำนวนมูลค่าการบริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๕
- ๓.๒) มูลค่าการใช้จ่ายสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุข เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓

๔) สุขภาพดีวิถีใหม่

- ๔.๑) ประชาชนมีพฤติกรรมป้องกันโรคพึงประสงค์ ร้อยละ ๘๐
- ๔.๒) คนมีความรอบรู้สุขภาพ ๑๐ ล้านคน
- ๔.๓) กิจการ/ กิจกรรม/ สถานประกอบการปฏิบัติตามมาตรการ ร้อยละ ๙๐

๕) COVID-19

- ๕.๑) จังหวัดสามารถควบคุมสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ให้สงบได้ภายใน ๒๑-๒๘ วัน
- ๕.๒) ประชากรที่อยู่ในราชอาณาจักรไทยได้รับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ร้อยละ ๗๐
- ๕.๓) อัตราป่วยตายของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของทั้งประเทศต่ำกว่า ร้อยละ ๑.๕๕

๖) ระบบบริการก้าวหน้า

- ๖.๑) ให้ผู้ป่วยมะเร็งรักษาได้ทุกที่ (Cancer Anywhere)
ผู้ป่วยโรคมะเร็งสามารถเข้าถึงบริการผ่าตัด เคมีบำบัด รังสีรักษา ภายใน ๔, ๖ และ ๖ สัปดาห์ เป็นร้อยละ ๗๕, ๗๕ และ ๖๐ ตามลำดับ
- ๖.๒) พัฒนาศักยภาพสถานพยาบาลในการรองรับผู้ป่วยโควิด และโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ
โรงพยาบาลระดับ A, S, M๑, M๒ มีการพัฒนาศักยภาพรองรับผู้ป่วยติดเชื้อโควิด และโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐
- ๖.๓) Innovative Healthcare Management : EMS (Environment, Modernization and Smart Service)
 - ๑) สถานบริการผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นพื้นฐาน (the must) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐
 - ๒) สถานบริการต้นแบบในการพัฒนาตามนโยบาย EMS ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินในระดับขั้นสูง (the best) อย่างน้อยเขตสุขภาพละ ๑ แห่ง

๗) ดูแลสุขภาพแบบองค์รวม

- ๗.๑) บูรณาการดูแลผู้สูงอายุ ครบด้าน BMTEC (Brain-Mental-Teeth-Eye-& Ear-Cardio)
 - ๑) ร้อยละ ๕๐ ของประชากรสูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพ ที่พึงประสงค์
 - ๒) ร้อยละ ๓๐ ของผู้สูงอายุที่ผ่านการคัดกรองและพบว่าเป็น Geriatric Syndromes ได้รับการดูแลรักษาในคลินิกผู้สูงอายุ

๗.๒) พัฒนาระบบการดูแลสุขภาพจิตเชิงรุก

คนไทยมีปัญหา อารมณ์ดี มีความสุข และมีความเข้มแข็งทางใจ ปลอดภัยจากผลกระทบด้านสุขภาพจิต

๘) ธรรมาภิบาล

๘.๑) ธรรมาภิบาล โปร่งใส

๑) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA ร้อยละ ๙๒

๒) หน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA ร้อยละ ๙๒

๘.๒) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางด้านสุขภาพของประชาชน จังหวัดมีการใช้บริการศูนย์กลางข้อมูลทางด้านสุขภาพของประชาชน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐

๙) องค์กรแห่งความสุข

๖.๑) Talent Management

บุคลากรที่มีความพร้อมรองรับการเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นได้รับการพัฒนา \geq ร้อยละ ๘๐

๖.๒) พัฒนาสู่องค์กรแห่งความสุขที่มีคุณภาพ งานได้ผล คนเป็นสุข ปลอดภัย

หน่วยงานเป็นองค์กรแห่งความสุขที่มีคุณภาพ ระดับจังหวัด เขตสุขภาพ สป.ส่วนกลาง และกรม อย่างน้อยระดับละ ๑ หน่วยงาน

๒. เศรษฐกิจ (Economic)

๒.๑ แนวโน้มธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๒.๑.๑ แนวโน้มธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพของโลกและของประเทศไทย^๔

การแพร่ระบาดของ COVID-19 หลายครั้งในประเทศไทยทำให้ภาคธุรกิจต่างได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นอย่างมาก เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องหยุดชะงักลงชั่วคราวจากการเว้นระยะห่างทางสังคมเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค ประกอบกับประชาชนมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตหลายด้าน ทำให้การใช้จ่ายเกิดการชะลอตัว และมีความระมัดระวังเรื่องการจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น โดยเฉพาะรัฐบาลได้ออกมาตรการต่างๆ เพื่อเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบและกระตุ้นเศรษฐกิจประเทศโดยรวม ทำให้ธุรกิจกลับมาประกอบธุรกิจและขยายการลงทุนอีกครั้ง ซึ่งระหว่างปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ ผู้ประกอบการทั้งรายเก่าและรายใหม่ต่างหันมาประกอบธุรกิจที่สอดคล้องกับการใช้ชีวิตยุค New Normal มากขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจอี-คอมเมิร์ซ ธุรกิจผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร และธุรกิจจำหน่ายสินค้าทางเภสัชภัณฑ์และทางการแพทย์

สำหรับปี ๒๕๖๕ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้ทำการวิเคราะห์ธุรกิจที่มีแนวโน้มการเติบโตที่น่าสนใจ และถือเป็นธุรกิจดาวเด่นที่น่าจับตามองในปี ๒๕๖๕ จำนวน ๑๐ ซึ่งธุรกิจที่ติด ๒ ใน ๑๐ ของธุรกิจ ที่น่าจับตามองปี ๒๕๖๕ ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยากำกับดูแลอยู่ มีดังนี้

๑) **ธุรกิจเวชภัณฑ์และแปรรูปสมุนไพร** กลุ่มธุรกิจนี้มีปัจจัยหลักมาจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งในปี ๒๕๖๕ ทั่วโลกอาจต้องเผชิญกับเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สายพันธุ์โอมิครอน ซึ่งเป็นสายพันธุ์ใหม่ที่สามารถแพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นที่อาจต้องพึ่งพากลุ่มธุรกิจเวชภัณฑ์ และธุรกิจผลิต/แปรรูปพืชสมุนไพรเพื่อบรรเทาและป้องกันสุขอนามัยของตนเองและครอบครัว

^๔ <https://www.krungsri.com/th/research/industry/summary-outlook/outlook-๒๐๒๒-๒๐๒๔>

๒) **ธุรกิจเครื่องสำอาง** ได้แก่ ธุรกิจค้าส่งเครื่องสำอางและธุรกิจค้าปลีกเครื่องสำอาง มีปัจจัยมาจากกระแสการดูแลสุขภาพ การดูแลตนเอง เพื่อเสริมภาพลักษณ์และสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง อีกทั้งมีปัจจัยเรื่องการขายสินค้าออนไลน์ การเป็นตัวแทนขาย มาช่วยสนับสนุนยอดขายทำให้มีผู้ประกอบการรายใหม่เข้ามาในธุรกิจมากขึ้น

อีกทั้งแนวโน้มธุรกิจผลิตภัณฑ์สุขภาพ คือ Health Focus เป็นรูปแบบธุรกิจที่ยังคงได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง ยิ่งในปัจจุบันมีมลภาวะมากมาย เช่น ฝุ่น PM ๒.๕ หรือแม้กระทั่ง COVID-19 ทำให้หลายๆคนหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพมากขึ้น และเปิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบสนองต่อโจทย์เทรนด์รักสุขภาพ แนวโน้มธุรกิจผลิตภัณฑ์หรือบริการเกี่ยวกับสุขภาพจึงเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อันเนื่องมาจากแนวคิดของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปเป็น “การป้องกันดีกว่าการรักษา” ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและระบบการแพทย์ที่ดีขึ้น ทำให้เทรนด์การดูแลสุขภาพไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ประชากรโลกในยุคปัจจุบันจะสูงกว่าคนในสมัยก่อนส่งผลให้เราสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเต็มที่และมีเวลาในการทำสิ่งต่างๆ ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามถ้าจะพูดถึง “เทรนด์สุขภาพ” โดยหลักจะมีอยู่ ๓ อย่าง ได้แก่ อาหาร ยา และความงาม ซึ่งทั้ง ๓ อย่างดังกล่าวสามารถนำไปเป็นไอเดียตั้งต้น และต่อยอดพัฒนาเป็นธุรกิจต่างๆ เพื่อตอบโจทย์เรื่องสุขภาพแตกต่างกันออกไปที่หลากหลายรูปแบบ สามารถนำไปปรับให้เข้ากับแต่ละบุคคล เพื่อสร้างแบรนด์ให้แข็งแกร่งได้ เช่น

๑. อาหารคลีน หรือหลายคนจะพูดกันติดปากว่า “คลีนฟู้ด” คืออาหารที่ถูกหลักโภชนาการ ไม่มีสารปนเปื้อน และปริมาณเพียงพอ ครบ ๕ หมู่ ซึ่งคำว่าคลีนฟู้ดมีความหมายโดยนัย อยู่ ๒ อย่างคือ “**อาหารที่ไม่ปนเปื้อน**” คือรับประทานเข้าไปแล้วมีประโยชน์และไม่เป็นพิษต่อร่างกาย ไม่ปนเปื้อนเชื้อโรคหรือสารเคมี ส่วนอีกความหมายก็คือ “**อาหารที่ถูกหลักโภชนาการ**” คือการรับประทานอาหารให้ครบ ๕ หมู่ และต้องมีปริมาณสัดส่วนที่เพียงพอ ไม่มากหรือน้อยเกินไป หรืออีกรูปแบบหนึ่งอาจจะทำเครื่องดื่มที่ดีต่อสุขภาพที่สามารถเสริมสารอาหารที่ขาดไป ซึ่งสามารถทำได้ทั้งรูปแบบของร้านอาหาร หรือมีบริการ Delivery ส่งตรงถึงบ้าน สั่งจากช่องทางเว็บไซต์ หรือทางโซเชียลมีเดียต่างๆ

๒. ยาและอาหารเสริม สำหรับบางคนอาจไม่ชอบอาหารคลีน การมองหาสุขภาพที่ดีจากภายในสู่ภายนอก ทำให้อาหารเสริมได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งไม่ใช่เฉพาะแค่ผู้ที่มีปัญหาด้านสุขภาพหรือผู้สูงอายุเท่านั้น แต่รวมถึงคนที่อยากมีสุขภาพดีทุกเพศทุกวัย ก็ยังให้ความสนใจอาหารเสริมอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นอาหารเสริมเพื่อควบคุมน้ำหนัก อาหารเสริมเพื่อบำรุงสมอง อาหารเสริมเพื่อความงาม ซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากเห็นผลลัพธ์รวดเร็วและได้สารอาหารครบตามที่ได้ทานอาหารเสริมเข้าไปให้แก่ร่างกาย

๓. ความงาม จากเทรนด์การชะลอวัย เรียกได้ว่าเป็นเทรนด์ความงามที่ยังคงมาแรงอย่างต่อเนื่อง เพราะคนในยุคนี้ต้องการมีสุขภาพที่ดีพร้อมกับคงความเป็นหนุ่มสาวโดยปราศจากโรคภัยให้ยาวนานที่สุดและยังดูดีได้ทั้งภายนอกและภายใน เช่น การดูแลสภาพผิวด้วยวิธีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการร้อยไหมหรือโบท์ออกซ์ เป็นการยกกระชับให้รูปหน้าเรียวขึ้น เพราะบางครั้งบำรุงเฉพาะครีมทาผิว อาจไม่สามารถลงลึกได้ถึงผิวชั้นในที่เกิดการหย่อนคล้อย (ชั้นกล้ามเนื้อบนใบหน้า) หรือแม้กระทั่งการทำ Treatment ช่วยในเรื่องของ Mindfulness ที่จะทำให้สุขภาพผิวและสุขภาพจิตดีขึ้น และ **เทคโนโลยีสเต็มเซลล์** ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางการแพทย์มีความสำคัญต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตในปัจจุบันอย่างมาก เพราะสามารถช่วยดูแลเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ และฟื้นฟูร่างกาย นอกจากธุรกิจศัลยกรรม หรืออาหารเสริมแล้ว ยังมีนวัตกรรม “สเต็มเซลล์” ที่เป็นทางเลือกใหม่ในเรื่องความงามอีกด้วย สามารถทำเป็นธุรกิจเกี่ยวกับ “ศาสตร์แห่งเซลล์บำบัด” เช่น การนำเลือดของคนไข้ไปเพาะเลี้ยงสเต็มเซลล์ และสกัดออกมาเป็นเครื่องสำอางบำรุงผิวเฉพาะบุคคลสามารถลดเลือนริ้วรอยเหี่ยวย่นบนใบหน้าได้ ซึ่งเทรนด์ธุรกิจเกี่ยวกับสุขภาพในอนาคต จะเป็นการที่มุ่งเน้นการดูแลสุขภาพแบบเฉพาะบุคคลมากขึ้น

โดยแท้จริงแล้วเทรนด์สุขภาพนั้นไม่ได้มีเฉพาะกับอาหาร, ยา หรือความงามเท่านั้น แต่ยังมีในแง่ของศาสตร์แห่งการบำบัดอีกด้วย เป็นกิจกรรมเพื่อรับบริการบำบัดรักษาสุขภาพหรือฟื้นฟูจากอาการต่าง ๆ เช่น สปาที่หลายคนคุ้นเคย มีทั้งรูปแบบไทย ๆ อย่างการนวดแผนไทยเพื่อผ่อนคลายร่างกาย เป็นที่นิยมอย่างมากทั้งสำหรับชาวไทยและชาวต่างชาติ หรือมีการรักษาออฟฟิศซินโดรม โรคสุดฮิตของมนุษย์เงินเดือนในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการกายภาพบำบัดจากการนวด, มีเทรนเนอร์ส่วนตัวคอยนำกายภาพบำบัดหรือการจัดกระดูก (Chiropractic) แต่ถ้ามาทางญี่ปุ่นช่วงนี้จะเริ่มเห็นการเปิดออนเซนเรื่อย ๆ เป็นการแช่น้ำแร่เพื่อฟื้นฟูร่างกายให้สดชื่น สำหรับแพทย์แผนจีนที่รู้จักกันทั่วไปก็จะเป็นการฝังเข็ม ครอบแก้ว เพื่อรักษาโรคหรืออาการต่าง ๆ เป็นต้น **ดังนั้นเทรนด์ธุรกิจเพื่อสุขภาพสามารถทำได้มากกว่าแค่ อาหาร ยา ความงาม และบวกกับไลฟ์สไตล์คนยุคนี้ที่หันมาใส่ใจสุขภาพมากขึ้น ทำให้ธุรกิจประเภทนี้มีสีสัน และได้เห็นความแปลกใหม่อยู่เสมอ** เพราะสุดท้ายแล้วไม่ว่าธุรกิจของเราจะโดดเด่นหรือแตกต่างจากที่อื่นยังไง สุดท้ายแล้วเป้าหมายก็คือการที่จะทำให้คนไทยได้มีสุขภาพที่ดีขึ้นนั่นเอง

๒.๑.๒ แนวโน้มอุตสาหกรรมยา^๔

แม้ว่าสถานการณ์การระบาดของ COVID-19 จะมีสัญญาณที่ดีขึ้นจนทำให้ความต้องการยาเพื่อรักษา COVID-19 อาจปรับตัวลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนที่มีการระบาดรุนแรง แต่ในทางกลับกัน อาจทำให้คนไทยกลุ่มเดิมที่รักษาโรคทั่วไป และคนไข้ต่างชาติบางกลุ่มทยอยกลับมาใช้บริการรักษาพยาบาลในไทยเพิ่มขึ้น ประกอบกับจำนวนผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ที่คาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นภายหลังที่ไทยเข้าสู่สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี นี้ ก็น่าจะยังหนุนให้มูลค่าตลาดยาในประเทศ ปี ๒๕๖๕ คาดว่าจะอยู่ที่ ๒.๓๓-๒.๓๘ แสนล้านบาท ยังคงขยายตัวต่อเนื่อง ๓.๐-๕.๐% เมื่อเทียบกับปีก่อนที่ขยายตัว ๒.๕% (ภายใต้สมมติฐานที่ไม่มีการระบาดที่รุนแรงของสายพันธุ์ใหม่ หรือเกิดกลุ่มคลัสเตอร์ใหม่)

โดยช่องทางการจำหน่ายยาในประเทศส่วนใหญ่จำหน่ายผ่านโรงพยาบาลรัฐ ๖๐% ซึ่งครอบคลุมระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าและสวัสดิการข้าราชการรักษาพยาบาลหลักของประเทศ โรงพยาบาลเอกชน ๒๕% และร้านขายยาอีก ๑๕% โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทยคาดว่า การจำหน่ายผ่านช่องทางโรงพยาบาลรัฐน่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่ส่วนใหญ่จะพึ่งพิงสวัสดิการรักษายาของภาครัฐเป็นหลัก ขณะที่ร้านค้าขายยารายย่อยต้องเผชิญการแข่งขันจากการเติบโตของร้านขายยาแฟรนไชส์และการขยายจุดจำหน่ายยาของห้างค้าปลีก ทั้งนี้ เม็ดเงินค่าใช้จ่ายสำหรับยาต้นตำรับ (Original Drugs) ต่อยาชื่อสามัญ (Generic Drugs) มีสัดส่วนประมาณ ๔๕:๕๕ ของค่าใช้จ่ายยาในประเทศทั้งหมด

อย่างไรก็ตาม การเติบโตของตลาดยาในประเทศน่าจะเป็นโอกาสของผู้ผลิต/นำเข้ายาจากต่างประเทศเป็นหลัก เนื่องจากมูลค่าตลาดยากว่า ๗๐% ของมูลค่าตลาดยาทั้งหมดเป็นการนำเข้าจากต่างประเทศ ดังนั้น ศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่า หากไทยต้องการลดการพึ่งพาการนำเข้ายาจากต่างประเทศ ต้องอาศัยความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่คุณภาพและมาตรฐานของการผลิต การสร้างความเชื่อมั่นหรือการยอมรับให้กับผู้ใช้ (โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์) ตลอดจนการทำตลาดให้หันมาใช้ยาที่ผลิตในประเทศมากขึ้น โดยอาจจะเริ่มจากยาชื่อสามัญ (Generic Drugs) ที่ประเทศไทยจะมีศักยภาพในการผลิตได้ ในขณะที่ยาต้นตำรับ (Original Drugs) เนื่องจากต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนาที่ใช้ระยะเวลาและเงินลงทุนสูง จึงอาจยังต้องพึ่งพาการนำเข้า

^๔ <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/Drug-zmm๐๔.aspx>

๒.๑.๓ แนวโน้มธุรกิจผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์^๖

สถานการณ์ปี ๒๕๖๔ ไทยถือเป็นผู้นำอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ในกลุ่มอาเซียน ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเพื่อส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองทางการแพทย์ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นบริษัทข้ามชาติ (เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐฯ และฝรั่งเศส) ที่เข้ามาลงทุนในไทยเพื่อเป็นฐานการผลิตและส่งออกสู่ภูมิภาคอื่น ปี ๒๕๖๔ คาดว่ามูลค่าจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ในประเทศจะขยายตัว ๕.๗% ขณะที่ตลาดส่งออกขยายตัว ๒๐-๒๕% จากความต้องการที่เพิ่มขึ้นสำหรับผลิตภัณฑ์ป้องกันการติดเชื้อในกลุ่มวัสดุสิ้นเปลือง (โดยเฉพาะถุงมือยาง) โดยมูลค่าการส่งออกและการนำเข้า ๙ เดือนแรก มีดังนี้

๑) มูลค่าส่งออกเครื่องมือแพทย์ ๙ เดือนแรกเพิ่มขึ้น ๒๒.๒% (เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาในช่วงเวลาเดียวกัน หรือ Year on Year : YoY) อยู่ที่ ๑.๓๗ แสนล้านบาท ตามการขยายตัวของตลาดหลักคือ สหรัฐฯ เยอรมนี และเนเธอร์แลนด์ โดยกลุ่มวัสดุสิ้นเปลือง (สัดส่วน ๙๒.๔% ของมูลค่าส่งออกเครื่องมือแพทย์ทั้งหมด) +๒๕.๗% YoY ส่วนใหญ่เป็นถุงมือยาง/ถุงมือยางทางการแพทย์ (สัดส่วน ๕๘.๑% ของเครื่องมือแพทย์ทั้งหมด) +๗๗.๒% YoY ส่วนกลุ่มครุภัณฑ์และกลุ่มน้ำยาและชุดวินิจฉัยโรคหัตถ์ ๘.๘% YoY และ ๖.๓% YoY ตามลำดับ

๒) มูลค่านำเข้า ๙ เดือนแรกเพิ่มขึ้น ๑๙.๘% YoY อยู่ที่ ๗.๒๙ หมื่นล้านบาท นำโดยกลุ่มน้ำยาและชุดวินิจฉัยโรค (สัดส่วน ๒๙.๖% ของมูลค่านำเข้าเครื่องมือแพทย์ทั้งหมด) +๗๙.๖% YoY และกลุ่มวัสดุสิ้นเปลือง (สัดส่วน ๓๕.๓%) +๑๑.๐% YoY ส่วนกลุ่มครุภัณฑ์ (สัดส่วน ๓๕.๑%) หดตัว ๐.๓% YoY

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น การผลิตเครื่องมือแพทย์เติบโตอย่างมีนัยสำคัญ ผลจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้ความต้องการสินค้าหมวดการแพทย์เร่งตัวขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการขยายการผลิตโดยเฉพาะเครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อและเพื่อการรักษาในโรงพยาบาล สะท้อนจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมอุปกรณ์ทางการแพทย์และทางทันตกรรมช่วง ๙ เดือนแรกเติบโต ๑๓.๔% YoY โดยเฉพาะการผลิตกลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองประเภทใช้แล้วทิ้ง อาทิ หน้ากากอนามัย (ที่ได้รับอนุญาต) ถุงมือยาง/ถุงมือตรวจ และชุดตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์

แนวโน้มปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗ ตลาดเครื่องมือแพทย์มีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องทั้งตลาดในประเทศและส่งออก จึงคาดว่ามูลค่าจำหน่ายเครื่องมือแพทย์ในประเทศจะเติบโตเฉลี่ย ๗.๐% ต่อปี ด้านมูลค่าส่งออกจะเพิ่มขึ้นในอัตราชะลอลงเหลือ ๘.๕% ต่อปี หลังมีอัตราการขยายตัวสูงมากในปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ เนื่องจากปัจจัย ดังนี้

๑. อัตราการเจ็บป่วยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น
๒. ประเทศคู่ค้าหลักของไทยยังมีความต้องการอุปกรณ์การแพทย์ต่อเนื่องโดยเฉพาะกลุ่มวัสดุสิ้นเปลืองประเภทถุงมือยาง หลอด/เข็มฉีดยา
๓. จำนวนผู้ป่วยต่างชาติมีแนวโน้มกลับมาใช้บริการในไทยเพิ่มขึ้นในปี ๒๕๖๕-๒๕๖๗ หลังจากหดตัวถึง ๙๗% ในปี ๒๕๖๔
๔. กระแสการใส่ใจสุขภาพและความต้องการดูแลสุขภาพแบบครบวงจรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั่วโลก
๕. นโยบายสนับสนุนภาครัฐในการพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub)
๖. อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ เป็น ๑ ในอุตสาหกรรมเป้าหมายด้าน High Value-added Economy ที่บรรจุใน (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ และปี ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ คาดว่ามูลค่าตลาดเครื่องมือแพทย์ในประเทศจะเติบโตเฉลี่ย ๖.๕% ต่อปี

^๖ กลุ่มพัฒนาระบบ กองควบคุมเครื่องมือแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สำหรับปัจจัยท้าทายทางธุรกิจที่สำคัญ คือ การแข่งขันที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น จากการที่ผู้ประกอบการไทยมีข้อจำกัดในการพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง จึงต้องพึ่งพาเทคโนโลยีการผลิตจากผู้ประกอบการต่างชาติที่เข้ามาตั้งฐานการผลิตในไทย

อีกทั้งสถานการณ์ปัจจุบันของอุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ไทยด้านการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ เช่น การทำศัลยกรรม การดูแลผู้สูงอายุ การพักผ่อนร่างกายของนักกีฬา เป็นต้น อยู่อันดับ ๕ ของโลก และคาดว่า ในปี ๒๐๒๔ จะมีมูลค่าสูงถึง ๕ แสนล้านบาท เติบโตเฉลี่ยปีละ ๑๓.๗% ซึ่งยังคงคาดว่าธุรกิจด้านการแพทย์มีแนวโน้มขยายตัวเนื่องจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น

ส่วนความท้าทายด้านเครื่องมือแพทย์ พบว่าความต้องการเครื่องมือแพทย์สูงแต่ยังต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มครุภัณฑ์ และน้ำยา ชุดวินิจฉัยโรค พบว่าขาดดุลการค้า มีมูลค่าการนำเข้า มากกว่าการส่งออกทุกๆ ปี ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงด้านเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ของประเทศไทย จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการผลิตเครื่องมือแพทย์ภายในประเทศในกลุ่มเครื่องมือแพทย์ที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เพื่อลดการนำเข้าจากต่างประเทศและเป็นการเสริมสร้างเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

๑. เร่งรัดพัฒนาความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือแพทย์ด้วยนวัตกรรม แบบวิศวกรรมย้อนกลับ (Reverse Engineering)

๒. สนับสนุนให้ผลงานวิจัยและนวัตกรรมเข้าสู่กระบวนการทดสอบมาตรฐานเครื่องมือแพทย์ และการทดสอบทางคลินิก

๓. สนับสนุนให้บุคลากรทางการแพทย์มีโอกาสทดลองใช้เครื่องมือแพทย์จากนวัตกรรมไทย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับ

๒.๑.๔ แนวโน้มธุรกิจผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ตาม (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ อ้างอิงข้อมูลจาก Euromonitor (๒๐๒๐) พบว่า ตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปี ๒๕๖๓ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19 ที่การปิดประเทศได้ส่งผลให้ขนาดของตลาดลดลง โดยคาดการณ์ว่า ตลาดผลิตภัณฑ์สมุนไพรจะกลับมาขยายตัวอีกครั้งตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ เป็นต้นไป และเมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์ที่เป็นโครงสร้างของตลาด พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีสัดส่วนของตลาดสูงสุด คือ กลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหารชนิดพร้อมดื่ม รองลงมา คือ กลุ่มของผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อรักษาอาการไอ หวัด และแพ้ภูมิแพ้ และกลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร โดยจากการคาดการณ์โดย Euromonitor (๒๐๒๐) ได้ระบุว่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วย และกลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจะเป็นกลุ่มของผลิตภัณฑ์ที่มีแนวโน้มในการเจริญเติบโตสูงในอนาคต และหากพิจารณาศักยภาพในการแข่งขันของสมุนไพรไทยเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) พบว่า ประเทศไทยเป็นผู้นำการส่งออกสมุนไพรของภูมิภาค แต่หากขยายขอบเขตออกไปยัง ASEAN+๖ (ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศอินเดีย ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์) พบว่าประเทศไทยจะยังมีปริมาณการส่งออกสมุนไพร

^๗ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านสมุนไพรแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ที่น้อยกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ อย่างไรก็ตามหากเปรียบเทียบอัตราการขยายตัวเฉลี่ยของตลาดสมุนไพรพบว่า อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของประเทศไทยในช่วงที่มีการประกาศใช้แผนแม่บทว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรแห่งชาติฉบับที่ ๑ (ช่วงปี ๒๕๖๐-๒๕๖๒) นั้น เท่ากับร้อยละ ๑๐.๓ ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวเฉลี่ยของประเทศผู้นำเหล่านี้ในช่วงเวลาเดียวกัน (ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ ๕.๐๖ ร้อยละ ๐.๘๕ และร้อยละ ๕.๔๓ ตามลำดับ) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากข้อมูลการนำเข้าและส่งออกของประเทศไทย พบว่า ในช่วงปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓ ปริมาณการส่งออกวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรเฉลี่ยของประเทศไทยไม่ มีการเปลี่ยนแปลงมากนักคืออยู่ในระดับเฉลี่ยประมาณ ๒,๒๓๗ ล้านบาทต่อปี โดยสินค้าส่งออกหลัก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร พรรณไม้และส่วนของพรรณไม้ และน้ำมันหอมระเหย ตามลำดับ ขณะที่ ในส่วนของ การนำเข้าวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์สมุนไพรของประเทศไทยนั้น มีแนวโน้มของการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

๑. สนับสนุนให้มียุทธศาสตร์สร้างเศรษฐกิจฐานรากจากสมุนไพร โดยสนับสนุนให้จังหวัดเป็นศูนย์กลาง การพัฒนาสมุนไพรตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางทำให้เกษตรกรได้รับการส่งเสริมอาชีพการปลูกสมุนไพรทำให้ สมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ผ่านการให้คำแนะนำโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พร้อมการจับมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานในจังหวัด

๒. ขจัด pain point ของผู้ประกอบการ ด้วยการจัดคลินิกการให้คำปรึกษาเชิงรุก เพื่อให้คำปรึกษาต่อผู้ประกอบการที่ต้องการต่อยอดงานวิจัยสู่เชิงพาณิชย์ รวมถึงการให้คำปรึกษาในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานเพื่อประกอบการขออนุญาต เพื่อลดอุปสรรคหนึ่งที่ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถขออนุญาตได้

๓. ผลักดันให้เกิดการใช้ยาจากสมุนไพรในระบบบริการสาธารณสุขเพิ่มมากขึ้น โดยการผลักดันยาจากสมุนไพรเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร เพื่อให้เกิดการพึ่งพาตนเองจากการผลิตยาจากสมุนไพรที่ใช้วัตถุดิบในประเทศ

๒.๑.๕ แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางของประเทศ^๔

แนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางของประเทศ ประกอบด้วย (๑) การเติบโตของเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม (Platform Economy) และเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy) ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับการจัดสรรทรัพยากรในธุรกิจภาคบริการ อาทิ การคมนาคมและโลจิสติกส์ พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และที่พัก อาศัย รวมถึงการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการรายย่อย ประชากรในพื้นที่ห่างไกล และ การทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีความยืดหยุ่นมากกว่าเดิม (๒) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) จะช่วยยกระดับผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เชิงลึกที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้การดำเนินนโยบายสาธารณะการทำการตลาดหรือการพัฒนานวัตกรรมเพื่อ ตอบสนองช่องว่างทางการตลาดเกิดการพลิกโฉม ทั้งนี้ การพัฒนาและใช้งานข้อมูลขนาดใหญ่จะประสบ ความสำเร็จได้จำเป็นต้องมีมาตรฐานการจับเก็บ และเชื่อมโยงฐานข้อมูลผ่านเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ อาทิ อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (Internet of Things: IoT) และบล็อกเชน (Blockchain) ร่วมกับการมีบุคลากรที่มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม

^๔ https://www.nesdc.go.th/download/Plan๑๓/Doc/กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ_ฉบับที่_๑๓.pdf

เช่น เหมืองข้อมูล (Data Mining) และการเรียนรู้ของ เครื่องกล (Machine Learning) เป็นต้น และ (๓) การใช้ ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) และระบบหุ่นยนต์อัตโนมัติ (Automation & Robotics) ในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการทดแทนแรงงาน ที่ไม่ต้องใช้ทักษะซับซ้อนในภาคการผลิต (อุตสาหกรรมยานยนต์ ปิโตรเคมี และอิเล็กทรอนิกส์) ภาคการเกษตร และภาคบริการ (กลุ่มร้านอาหารและร้านค้า) การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบในวงกว้างของเทคโนโลยี (Technological Disruption) ที่กำลังเกิดขึ้น จะส่งผลให้ พลวัตการพัฒนาในอนาคตของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผัน และอาจทำให้ผู้ที่ก้าวไม่ทันหรือไม่สามารถปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น จะต้องเป็นผู้รับแรงกดดันและเผชิญความเสี่ยง ต่อความอยู่รอด ทั้งในระดับปัจเจก องค์กร หรือแม้กระทั่งในระดับประเทศ อาทิ การปรับตัวขององค์กร และแผนการดำเนินธุรกิจ การปรับตัวของแรงงานให้ได้มาซึ่งทักษะในการทำงานที่มีจุด แข็งอย่างแตกต่าง และสามารถส่งเสริมซึ่งกันและกันกับปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างกลมกลืน หรือการปรับตัวของ ภาครัฐในการ นำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ร่วมกับการออกแบบระบบ การกำกับดูแล และนโยบายที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปได้อย่างฉับไว เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนในการที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการ เปลี่ยนแปลงได้ สูงสุดและเป็นไปอย่างทั่วถึง

ถึงแม้ว่าประเทศไทย นำเทคโนโลยีมาใช้งานจะช่วยยกระดับผลิตภาพ ทางเศรษฐกิจใน ภาพรวมให้สามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นได้ในระยะเวลาที่สั้นลง แต่ความก้าวหน้าของ เทคโนโลยีดังกล่าวอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อตลาดแรงงาน โดยอาจนำไปสู่การขาดแคลน แรงงานทักษะ และ เกิดความไม่สอดคล้องระหว่างทักษะของแรงงานกับทักษะที่ต้องใช้ในการทำงาน (Skill Mismatch) โดยเฉพาะ ทักษะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีระดับสูง ขณะที่แรงงานระดับล่างจะถูกชดเชยด้วยหุ่นยนต์และจักรกลมากขึ้น โดยคาดการณ์ว่าปัญญาประดิษฐ์และระบบหุ่นยนต์อัตโนมัติจะส่งผลให้อัตราการว่างงานของประเทศไทยเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ ๕ ภายในปี ๒๕๗๘ หากแรงงานส่วนใหญ่ไม่ได้รับการพัฒนา และสร้างทักษะ (Re/Up-Skill) ที่ เหมาะสมอย่างเพียงพอ ในขณะที่เดียวกันการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลที่มีการ ใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่และ ปัญญาประดิษฐ์ อาจนำมาซึ่งความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีระหว่างผู้มี ศักยภาพ และผู้ขาดโอกาส (Digital Divide) ไม่ว่าจะเป็นด้าน การเข้าถึงความรู้ แหล่งเงินทุน หรือสวัสดิการทางสังคม อันจะส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประชากร รวมถึง ความเหลื่อมล้ำ ของศักยภาพในการแข่งขัน ระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่กับ SMEs ซึ่งเป็นเหตุให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมทวี ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ยังมีแนวโน้มแปรผันตามปริมาณการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลที่เพิ่มขึ้น ของประชากร ซึ่งการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลแก่ประชาชนในวงกว้าง ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบุคลากรให้มีทักษะด้านความมั่นคง ปลอดภัยทางไซเบอร์เพิ่มมากขึ้น จึงเป็นสิ่งที่ต้องเร่งให้ความสำคัญ นอกจากนี้ ความก้าวหน้าของการพัฒนาเทคโนโลยีทางกายภาพและชีวภาพ (Biotechnology) ที่เป็นอีกหนึ่งกระแสการเปลี่ยนแปลงหลักของโลก ยังเป็นโอกาสที่สำคัญหากได้มีการพัฒนา ต่อยอดเพื่อนำมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม โดยจะช่วยยกระดับผลิตภาพของภาคการเกษตรและ อุตสาหกรรม ให้ก้าวหน้าได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังสามารถช่วยลดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศได้อย่าง มีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการตัดแปลงจีโนม (Genome Editing) การพัฒนาชีวนิเวศจุลชีพ (Microbiome) ชีววิทยาสังเคราะห์ (Synthetic Biology) และชีวภัณฑ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเทคโนโลยีทางกายภาพอื่นๆ ที่มีศักยภาพในการประยุกต์ใช้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของภาคการผลิต อาทิ แบตเตอรี่ วัสดุกราฟีน (Graphene) หรือคาร์บอนคอมโพสิต การผลิตแบบเพิ่มเนื้อวัสดุ หรือนาโนเทคโนโลยี

จากความร่วมมือทางเศรษฐกิจส่งผลให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของการเฝ้าระวังการนำเข้าส่งออกผลิตภัณฑ์สุขภาพ และเกิดการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ แบบบูรณาการ แต่อาจพบปัญหาคุณภาพความปลอดภัยผลิตภัณฑ์สุขภาพ ทั้งจากประเทศเพื่อนบ้านและผ่านการขนส่งทั้งทางทะเลและทางอากาศเพิ่มขึ้น ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ควรปรับกฎระเบียบให้สอดคล้องกับสากล (Harmonization) เพื่อนำไปสู่การยอมรับซึ่งกันและกันในการตรวจสอบและรับรองคุณภาพ (Inspection and Certification) ในการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ ปรับตัวในการจัดการกับผลิตภัณฑ์ ระบบและกลไกให้เท่าทันต่างประเทศและเฝ้าระวัง ตรวจสอบ เตือนภัยและยับยั้งผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัยได้ทันสถานการณ์

ความร่วมมือที่สำคัญอย่างหนึ่งได้แก่ ประชาคมอาเซียน เป็นการรวมตัวกันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถทางการแข่งขันกับประเทศในภูมิภาคใกล้เคียงและในเวทีระหว่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ในฐานะเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สุขภาพ ตลอดจนเป็นหน่วยงานที่เป็นผู้แทนประเทศไทยในการเจรจา ภายใต้ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการค้าเสรีอาเซียน จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการตามข้อตกลงภายใต้อาเซียน ภายใต้ประชาคมอาเซียน ทั้ง ๓ เสา โดยแต่ละเสาเกี่ยวข้องกับงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา รายละเอียดตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ แผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนเกี่ยวข้องกับงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

เสา	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community)	<ul style="list-style-type: none"> - การขจัดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี - การอำนวยความสะดวกทางการค้า - ASEAN Single Window - การปรับประสานกฎระเบียบ กระบวนการตามกฎหมายในการควบคุมผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผลิตและนำเข้ามาจากต่างประเทศให้มีคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยและสอดคล้องกับความตกลงอาเซียน
ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community)	<ul style="list-style-type: none"> - ยาเสพติดและการควบคุมสารตั้งต้น
ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community)	<ul style="list-style-type: none"> - ความปลอดภัยทางอาหาร - การพัฒนาทางด้านเภสัชกรรม รวมถึงการใช้ยาอย่างเหมาะสม - การค้าด้านจุลชีพ

นอกจากนี้ มีความร่วมมือเพื่อบูรณาการการดำเนินงานด้านอาหารและยาระหว่างเสาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กับเสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ภายใต้การพัฒนาด้านการสาธารณสุข โดยด้านอาหารมีการพัฒนา ASEAN Food Safety Policy (AFSP) และ ASEAN Food Safety Regulatory Framework (AFSRF) การจัดทำความตกลง ASEAN Food Safety Regulatory Framework Agreement และดำเนินการจัดทำ Protocol ภายใต้ความตกลงดังกล่าว ซึ่งเป็นกรอบกฎระเบียบด้านอาหารปลอดภัยของอาเซียน เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีแนวทางการดำเนินงานด้านอาหารปลอดภัยที่สอดคล้องกันอย่างบูรณาการ และเชื่อมโยงความคิดริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับภาคส่วนอาหาร ส่วนด้านยาที่มีความร่วมมือเพื่อบูรณาการการดำเนินงานโดยมีการจัดทำ ASEAN Pharmaceutical Regulatory Policy (APRP) และ ASEAN Pharmaceutical Regulatory Framework (APRF) การจัดทำ ASEAN Pharmaceutical Regulatory Framework Agreement ซึ่งเป็นกรอบกฎระเบียบด้านเภสัชกรรมของอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีแนวทางที่สอดคล้องกัน อย่างบูรณาการ และเชื่อมโยงความคิดริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับภาคส่วนเภสัชกรรม โดยเป็นกรอบกฎหมาย ที่ปิดช่องว่าง และสร้างความมั่นใจว่าความปลอดภัย คุณภาพ และประสิทธิภาพถูกนำไปใช้ตลอดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์

ข้อตกลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิโลก หรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมเป็นประเด็นที่ควรนำมาใช้เพื่อประกอบการพิจารณา เพื่อปรับปรุงนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อกำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์สุขภาพ และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมของผลิตภัณฑ์สุขภาพ ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นไปตามแนวโน้มข้อตกลงทางการค้าที่จะเกิดต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงต้องมีการปรับและพัฒนาการทำงานให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น พัฒนาระบบงาน รวมถึงพัฒนากฎหมายให้มีความทันสมัยต่อบริบทที่เปลี่ยนไป เช่น การดำเนินธุรกิจโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ รวมถึงภาคส่วน และเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบ มาตรฐานด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่สอดคล้องกับอาเซียน ให้แก่ทุกภาคส่วน รวมทั้งประเมินสถานการณ์ด้านผลิตภัณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์เชิงรุก สำหรับการปรับข้อกำหนด มาตรฐาน กฎระเบียบการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพต่างๆ ที่สามารถรองรับการดำเนินการให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

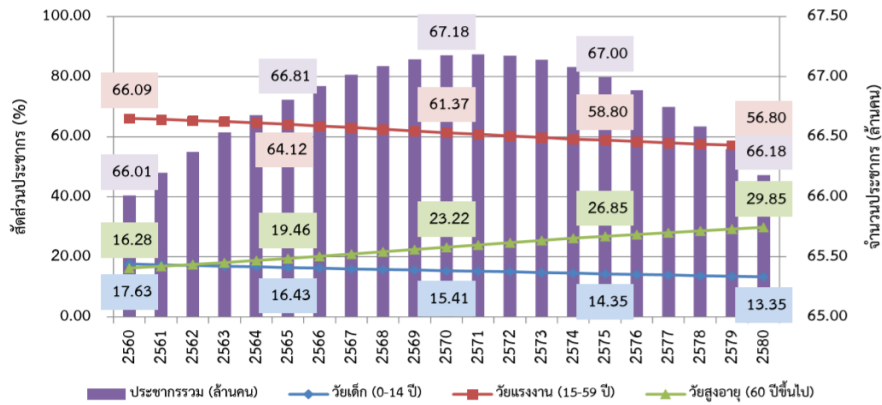
๓. สังคม (Sociocultural)

๓.๑ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร^{๑๒}

ประเทศไทยคาดว่าจะกลายเป็น ๑ ใน ๑๐ ประเทศที่มีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นมากที่สุดในโลก โดยประชากรผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ๑๗.๒ ภายในปี ๒๕๙๓ ทั้งนี้ ไทยได้เข้าสู่สังคมสูงวัยมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ (มีประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๐ ของประชากรทั้งหมด) และคาดการณ์ว่าจะกลายเป็น “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (Complete-aged Society) ภายในปี ๒๕๖๖ เนื่องจากมีประชากรสูงวัยประมาณร้อยละ ๒๐.๑ ซึ่งจะส่งผลให้ไทยกลายเป็นประเทศสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์แห่งแรกๆ ในภูมิภาค ต่อจากญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ ในขณะที่ไทยยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศ รายได้สูงดังเช่นประเทศดังกล่าว อีกทั้งประเทศไทยกำลังมุ่งหน้าเข้าสู่ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Superaged Society) ภายในปี ๒๕๗๗ เมื่อมีสัดส่วนของประชากรสูงวัย สูงถึงร้อยละ ๒๘.๑ ของประชากรทั้งหมด

การที่ประเทศไทยมีโครงสร้างประชากรเป็นสังคมสูงวัย จะทำให้จำนวนวัยแรงงานลดลงหากไม่มีการปรับใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รวมถึงจะทำให้อัตราส่วนพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงาน และภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมีโอกาสเจ็บป่วยด้วย โรคเรื้อรัง และมีภาวะทุพพลภาพเพิ่มขึ้นตามวัย ส่งผลให้ภาครัฐจำเป็นต้องพิจารณาการพัฒนาคานทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุที่ยังมีสุขภาพดี เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือสังคมได้อย่างสมัครใจ และสามารถปรับใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ กำลังแรงงานที่ลดลงยังอาจส่งผลให้เกิดการพึ่งพาแรงงานข้ามชาติมากขึ้น จนนำไปสู่การขยายตัวของภาคเคลื่อนย้ายแรงงานทั้งภายในและระหว่างประเทศ ซึ่งจะทำให้รูปแบบของสังคมไทยปรับเปลี่ยนไปสู่การเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมในที่สุด อย่างไรก็ตามการคาดการณ์ดังกล่าวอาจนำมาซึ่งโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ๆ จากความต้องการ สินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งผลให้ภาคการผลิตส่วนหนึ่งมีโอกาสเติบโตเพิ่มขึ้น อาทิ ธุรกิจบริการสุขภาพ บริการทางการแพทย์ เครื่องมือแพทย์ และศูนย์พักพิงผู้สูงอายุ รวมทั้งยังเป็นช่องทาง ในการพัฒนานวัตกรรม สินค้า และผลิตภัณฑ์ที่บำรุงสุขภาพ อาทิ วิตามิน และอาหารเสริมสุขภาพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มสูงวัย อาทิ หุ่นยนต์สำหรับการดูแลและนวัตกรรมการใช้ภายในบ้านสำหรับผู้สูงอายุ

^{๑๒} [http://dcy.go.th/webnew/ebook/interest/รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย_พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๘๓_\(ฉบับปรับปรุง\)/mobile/index.html](http://dcy.go.th/webnew/ebook/interest/รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย_พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๘๓_(ฉบับปรับปรุง)/mobile/index.html)

ภาพที่ ๑ โครงสร้างประชากรตามกลุ่มอายุ ระหว่างปี ๒๕๖๐-๒๕๘๐

๓.๒ พฤติกรรมในการบริโภคของประชาชน^{๑๓}

พฤติกรรมการใช้ชีวิตในสังคมเมืองสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การบริโภคอาหารที่มีสารปรุงแต่ง และมีไขมันสูง ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ และขาดการออกกำลังกาย ตลอดจนการเผชิญกับมลพิษที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ได้ก่อให้เกิดเป็นปัญหาสุขภาพทางกาย ในขณะที่ระดับความเครียดในการทำงานและการใช้ชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับความตื่นกลัวจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้สร้างความวิตกกังวลและนำมาสู่การเพิ่มขึ้น ของปัญหาสุขภาพจิต ทำให้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประชากรทั่วโลกมีอัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases: NCDs) อาทิ โรคหัวใจ มะเร็ง เบาหวาน และโรคซึมเศร้า เพิ่มสูงขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญ โดยมีสถิติผู้เสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นจำนวนถึง ๔๑ ล้านคนต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๑ ของการเสียชีวิตทั้งหมดทั่วโลก ซึ่งโรค NCDs เป็นโรคที่รักษายาก มีค่าใช้จ่ายในการรักษาสูง และหากไม่มีการจัดการที่เหมาะสมจะเกิดเป็นภาระต่อสถานะทางการเงินของผู้ป่วย และเป็นภาระทางการคลังของประเทศในระยะยาว อย่างไรก็ตามในอีกมิติหนึ่งพบว่ากระแสความตระหนักในการดูแลสุขภาพในเชิงป้องกัน (Preventive Care) มีแนวโน้มเด่นชัดขึ้นทั่วโลก ซึ่งเป็นผลให้ความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพ รวมถึงอุปกรณ์และบริการ การดูแลสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นในทิศทางเดียวกันในอนาคต อาทิ ยอดขายสินค้า Smartwatch ทั่วโลก ในครึ่งปีแรกของปี ๒๕๖๓ มีอัตราการเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ ๒๐ จากปี ๒๕๖๒ และอาจส่งผลให้อุปสงค์ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย อย่างไรก็ตาม ความตื่นตัวในการป้องกันโรคติดต่อที่สืบเนื่องมาจาก การแพร่ระบาดของ COVID-19 ก็จะเป็นแรงกดดันให้ผู้ประกอบการด้านบริการสุขภาพ และการท่องเที่ยวต้อง ยกระดับมาตรฐานด้านความสะอาดและสุขอนามัยในการให้บริการ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

ส่วนพฤติกรรมการบริโภคอาหาร พบว่า การเลือกซื้ออาหารสำหรับวัยรุ่นและเยาวชนไทยยังเป็นไปตามความชอบ (ร้อยละ ๒๗.๗) ความอยากรับประทาน (ร้อยละ ๑๘.๘) และรสชาติ (ร้อยละ ๑๘.๘) เป็นหลัก มีเพียงร้อยละ ๘.๑ ที่คำนึงถึงคุณค่าทางอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารด้านอื่นๆ ที่พบ อาทิ การรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ดจากประเทศตะวันตกที่อาจมีรสชาติถูกปาก แต่ให้พลังงานและไขมันในสัดส่วนที่สูง โดยในปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเชื่อมต่อระหว่างร้านอาหารและผู้บริโภค แอปพลิเคชันสั่งซื้ออาหารมีหลายแพลตฟอร์มให้เลือกใช้ การสั่งซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชันเริ่มเป็นที่แพร่หลายโดยเฉพาะในกรุงเทพฯและเมืองใหญ่ เพราะการสั่งซื้ออาหารผ่านแอปพลิเคชันสร้างความสะดวกสบายให้ผู้บริโภค ทำให้การเข้าถึงร้านที่ต้องใช้เวลาเดินทางนาน รถติด ไม่มีที่จอด แดดร้อน หรือรอคิวนาน เป็นไปได้อย่างง่ายดายมากยิ่งขึ้น และหากพิจารณาจากอัตราการเติบโตของตลาดแล้ว คงปฏิเสธไม่ได้ว่าแอปพลิเคชันเหล่านี้ได้รับความนิยมและย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมการกินของวัยรุ่นและเยาวชนไทยต่อไปในอนาคต

^{๑๓} <https://infocenter.nationalhealth.or.th/Ebook/ThaiHealth๒๕๖๓/book.html#p=๑๘>

๔. เทคโนโลยี (Technological)

๔.๑ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีต่อผลการผลิตผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๑) ซอฟต์แวร์ทางการแพทย์^{๑๔}

ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้มีการนำซอฟต์แวร์มาประยุกต์ใช้ทางการแพทย์เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งช่วยในการสื่อสารทางไกลระหว่างคนไข้และผู้ให้บริการทางการแพทย์ (Telemedicine) การติดตามการดำเนินของโรค หรือช่วยในการวินิจฉัยหรือตัดสินใจให้การรักษารักษาของแพทย์ โดยเมื่อพิจารณาจากฟังก์ชันการใช้งานแล้ว จะพบว่าบางส่วนเท่านั้นที่จัดเป็นเครื่องมือแพทย์ ทำให้ต้องมีการประเมินสมรรถนะและความปลอดภัยของซอฟต์แวร์ก่อนมีการอนุญาตให้ใช้ในประเทศไทย เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งซอฟต์แวร์ทางการแพทย์ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ซึ่งมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยพบว่า มีสภาพปัญหา ดังนี้

๑. เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการประเมินสมรรถนะและความปลอดภัยของซอฟต์แวร์ทางการแพทย์ โดยเฉพาะซอฟต์แวร์ทางการแพทย์ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

๒. ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ทางการแพทย์ในประเทศไทยส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงหลักการกำกับดูแลเครื่องมือแพทย์ของประเทศไทยและสากล ทำให้ไม่สามารถขึ้นทะเบียนซอฟต์แวร์ทางการแพทย์ในประเทศไทยหรือต่างประเทศได้โดยง่าย

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

๑. พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการกำกับดูแลซอฟต์แวร์ทางการแพทย์ รวมถึงแนวทางการตรวจสอบและพิจารณาเอกสารทางวิชาการ

๒. จัดทำสื่อให้ความรู้แก่ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ทางการแพทย์ว่ามีแนวทางการกำกับดูแลเครื่องมือแพทย์อย่างไรในปัจจุบัน และต้องมีการเตรียมตัวอย่างไรบ้างในการพัฒนาซอฟต์แวร์

๒) ผลิตภัณฑ์ที่มีความคาบเกี่ยวหลายผลิตภัณฑ์^{๑๕}

จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมในปัจจุบัน และความต้องการของผู้ผลิตในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยมีหลายคุณสมบัติในหนึ่งผลิตภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดการวิจัย ค้นคว้า และพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บางครั้งการจัดประเภทผลิตภัณฑ์เหล่านั้นคาบเกี่ยวได้หลายผลิตภัณฑ์ เช่น ยา เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอาง อาหาร สมุนไพร เป็นต้น ซึ่งในระยะหลังนี้มีผลิตภัณฑ์ลักษณะดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในบางครั้งเกิดความเห็นที่แตกต่างระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้จัดประเภทผลิตภัณฑ์กับผู้ประกอบการเพราะหากถูกจัดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงสูงหรือถูกควบคุมอย่างเข้มงวดย่อมเป็นภาระต่อผู้ประกอบการในการจัดเตรียมเอกสาร รวมถึงหน้าที่ในฐานะผู้ประกอบการตามกฎหมายว่าด้วยผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยพบว่า มีสภาพปัญหาในการการจัดประเภทของผลิตภัณฑ์ได้เข้า หรือไม่ได้ข้อยุติ จะทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดได้อย่างถูกต้องหรือครบถ้วน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่สามารถขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้ ขณะที่ผู้บริโภคก็จะไม่ได้ใช้ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่อาจตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างทัน่วงที

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

๑. พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการของผลิตภัณฑ์สุขภาพแต่ละชนิด รวมถึงการจัดประเภทผลิตภัณฑ์สุขภาพอย่างถูกต้อง

๒. ให้ความรู้กับผู้ประกอบการเกี่ยวกับลักษณะของผลิตภัณฑ์สุขภาพรวมถึงการจัดประเภทผลิตภัณฑ์สุขภาพแต่ละชนิด

^{๑๔} กลุ่มงานกำหนดมาตรฐาน ๒ และกลุ่มพัฒนาระบบ กองควบคุมเครื่องมือแพทย์ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๔.๒ การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี^{๑๖}

๑) การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ต้องปรับตัวและพัฒนาาระบบสารสนเทศและข้อมูลให้ทันสมัยและทันสมัยทางการ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต อุปกรณ์เคลื่อนที่อย่างโทรศัพท์ Smart Phone และ tablet ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของผู้คนมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารพื้นฐานแล้ว ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความบันเทิง การรับข้อมูลข่าวสาร จึงได้พัฒนาช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสาร โดยใช้เทคโนโลยี Webbase Application ซึ่งสามารถใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลา (Anytime Anywhere) และสามารถใช้งานได้สำหรับทุก Smart Device สำหรับเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมทั้งสามารถสืบค้นข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน และการค้นหาตำแหน่งพิกัดร้านขายยาได้ทั่วประเทศ นอกจากนี้ ผู้บริโภคยังสามารถร้องเรียนเมื่อพบปัญหาการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพได้

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

๑. จัดทำ Roadmap การพัฒนาระบบสารสนเทศ และสถาปัตยกรรมองค์กร(EA) ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงานภายใน อย.

๒. บูรณาการและพัฒนาระบบข้อมูลที่เหมาะสมและตอบสนองต่อการใช้งาน โดยพัฒนาให้มีโครงสร้างและมาตรฐานของข้อมูล ของ อย. เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งสามารถรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. พัฒนาระบบสารสนเทศมีความครอบคลุม ความรวดเร็ว ความถูกต้อง ความทันสมัย ความเชื่อมโยง ความน่าเชื่อถือ ความสามารถในการเข้าถึง ความสามารถในการตรวจสอบ การมีส่วนร่วมในกระบวนการข้อมูล ความปลอดภัย และการรักษาความลับ เช่น เทคโนโลยี Blockchain ที่สามารถนำประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ทำหน้าที่บันทึกบัญชีและการทำธุรกรรมที่เกิดขึ้น ทำให้ข้อมูลธุรกรรมดิจิทัลสามารถแชร์ไปยังทุกคนได้ และกลุ่มของข้อมูลนี้สามารถส่งต่อๆกันไปยังทุกคนที่เกี่ยวข้องได้ เสมือนเป็นห่วงโซ่ (Chain) โดยจะทราบว่าใครเป็นเจ้าของและมีสิทธิ์เข้าถึงข้อมูล

๔. มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กรมศุลกากร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เพื่อเพิ่มศักยภาพในการคุ้มครองผู้บริโภค

๕. พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการสื่อสารและการจัดการ เช่น ระบบข้อมูลเพื่อการจัดการ (MIS) ระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงนโยบายยุทธศาสตร์ (Decision Support System) และพัฒนาช่องทางการสื่อสารและการเข้าถึงข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๖. จัดทำและพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย รวมทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายให้ครอบคลุมอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

๗. พัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมให้เกิดการใช้ ICT ในการปฏิบัติงาน

๘. พัฒนาระบบการออกใบอนุญาตทั้งหมดของ อย. ให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์ สามารถดำเนินงานได้ทุกที่ ทุกเวลา

^{๑๖} ศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สถานการณ์ภายในที่กระทบต่อการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

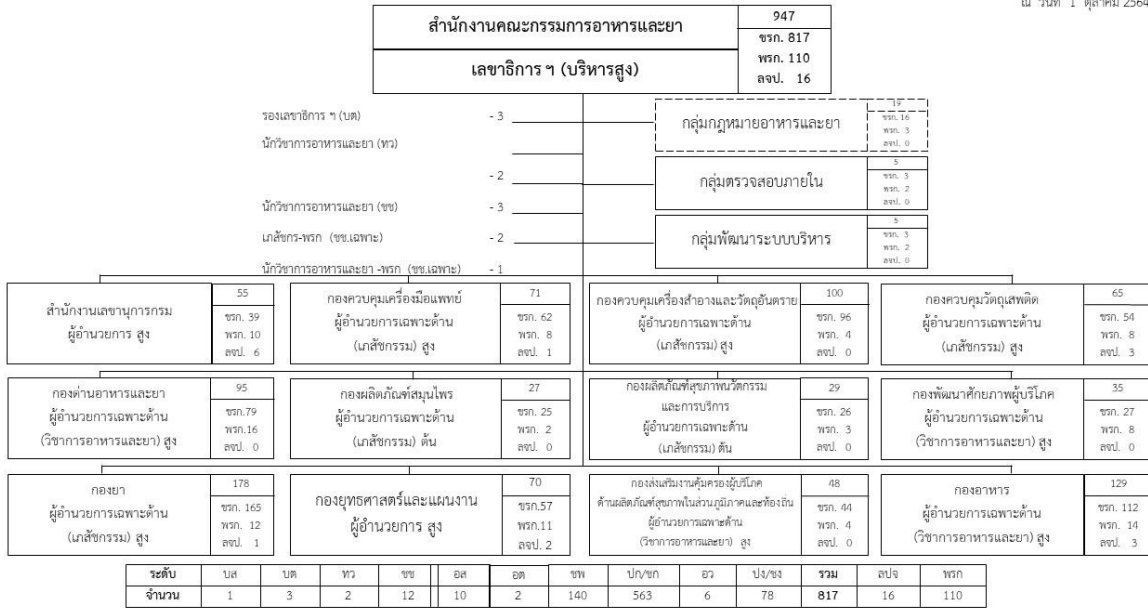
๑. โครงสร้างองค์การ (Structure)

๑.๑ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ^{๑๗, ๑๘}

ตามร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้มีการแบ่งส่วนราชการตามกรอบโครงสร้างการปฏิบัติงาน เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่และอำนาจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยแบ่งส่วนราชการตามแผนภูมิโครงสร้างอัตรากำลังดังนี้

แผนภูมิโครงสร้างและอัตรากำลัง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (ตามกฎกระทรวงฯ พ.ศ. 2563)

ปีงบประมาณ 2565
ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2564

หมายเหตุ : หมายถึง ไม่ปรากฏในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ * พทก. 110 อัตรา เป็นของสำนักงานเลขานุการกรม 1 อัตรา และ กองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภค 1 อัตรา ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อยู่นอกกรอบที่ได้มาจากการทดแทนเกษียณอายุของข้าราชการ

ภาพที่ ๒ แผนภูมิโครงสร้างอัตรากำลังตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๓

^{๑๗} กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๓

^{๑๘} ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (โปรแกรมระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคลระดับกรม (DPIS)) ข้อมูล ณ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์- ๒๕๖๕

ตารางที่ ๒ แสดงอัตรากำลังบุคลากรทั้งหมด ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ประเภทบุคลากร	จำนวนรวม		ระดับการศึกษา				ช่วงอายุ			เพศ	
	กรอบ อัตรากำลัง	อัตรากำลัง จริง	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	GenY 22-39ปี	GenX 40-54ปี	GenBB 55-60ปี	ชาย	หญิง
1. ข้าราชการ	817	767									
1.1 ประเภทบริหาร	4	4	0	3	1	0	0	2	2	4	0
1.2 ประเภทอำนวยการ	12	10	0	4	5	1	0	4	6	5	5
1.3 ประเภทวิชาการ	717	688	0	366	291	31	338	290	60	138	550
1.4 ประเภททั่วไป	84	65	16	46	3	0	17	20	289	4	61
2. ลูกจ้างประจำ	16	16	16	0	0	0	0	5	11	14	2
3. พนักงานราชการ	110	103	17	84	2	0	62	39	2	4	89
4. ลูกจ้างประจำเงินทุนหมุนเวียนยาเสพติด	25	25	17	8	0	0	0	13	12	6	19
5. พนักงานเงินทุนหมุนเวียนยาเสพติด	46	40	5	33	2	0	20	18	2	13	27
รวม	1,014	951	71	544	304	32	437	391	384	188	753

หมายเหตุ

Gen BB 55-60 ปี

เป็นกลุ่มคนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2505-2510

Gen X 40-54 ปี

คนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2511-2525

Gen Y 22-39 ปี

คนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2526-2543

ในปัจจุบันปัญหาด้านบุคลากรเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง จากอัตรากำลังบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ปัจจุบันมีข้าราชการ ๗๖๗ อัตรา ลูกจ้างประจำ ๑๖ อัตรา พนักงานราชการ ๑๐๙ อัตรา ลูกจ้างประจำเงินทุนหมุนเวียนยาเสพติด ๒๕ อัตรา และพนักงานเงินทุนหมุนเวียนยาเสพติด ๔๖ อัตรา รวมทั้งสิ้น ๑,๐๑๔ อัตรา ซึ่งไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มมากขึ้นตามภารกิจทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยการขออัตรากำลังคนเพิ่มเติมเป็นเรื่องที่กระทำได้อย่างจะต้องดำเนินการตามมาตรการบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ถึงแม้จะมีการจัดจ้างงานตามระเบียบพัสดุเพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานแล้วก็ตาม แต่อำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายหรือดำเนินการที่สำคัญมีเพียงข้าราชการเท่านั้นที่มีอำนาจในการแก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจ เช่น ปัญหาการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพเบื้องต้น การพิจารณาผ่อนผันการนำเข้า การถอนอายุัด การดำเนินการทางคดีต่าง ๆ ตลอดจนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะนำมาซึ่งการนำเข้า - ส่งออกสินค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นทั้งในด้านปริมาณและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ รวมทั้งกฎ ระเบียบ การซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่มีมาตรฐานการควบคุม เป็นต้น นอกจากนี้ การที่บุคลากรรับผิดชอบงานในปริมาณมากขึ้นทำให้การปฏิบัติงานอาจล่าช้า ส่งผลให้บริการแก่ประชาชนไม่ทั่วถึง ผลสัมฤทธิ์ของงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย บุคลากรขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองเนื่องจากภาระงานที่รับผิดชอบยังบรรลุผล และหากขาดบุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำไปทำให้ไม่สามารถเตรียมบุคลากรทดแทนได้ทัน ปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลให้ไม่สามารถรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้กับองค์กรได้ ปัญหาที่ตามมาคือการสูญเสียบุคลากรที่มีคุณภาพในอนาคต

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

จากประเด็นปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กรในระยะยาวสำนักงานฯ ต้องพิจารณาเพื่อวางแนวทางป้องกันและแก้ไข ดังนี้

๑. การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง เป็นการพิจารณาปรับปรุงกรอบตำแหน่งขององค์กรใหม่ เพื่อให้ตำแหน่งในแต่ละหน่วยงานสะท้อนความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ราชการได้จริง หรืออาจพิจารณา กำหนดเงินค่าตอบแทนให้กับบางตำแหน่ง เพื่อเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของสิทธิประโยชน์ที่บุคลากรที่รับภาระหน้าที่ที่คล้ายคลึงกันลง นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ต้องพิจารณาการกำหนด ตำแหน่งในระดับสูงเพิ่มเติม เพื่อดึงดูดบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์สูงจากต่างประเทศที่ทวีความ สลับซับซ้อนมากขึ้นจากผลของเทคโนโลยีและสถานการณ์ในยุค Thailand ๔.๐ ดังนั้นการกำหนดตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญ หรือการแบ่งหน่วยงานในระดับสำนักเพื่อมารองรับภารกิจเหล่านี้ จึงอาจมีความจำเป็นยิ่งในอนาคต รวมถึงในระยะยาวองค์กรอาจจะต้องพิจารณาให้มีการจ้างพนักงานราชการ หรือลูกจ้างเหมาบริการมาช่วยใน งานเอกสาร งานสารบรรณ หรืองานสนับสนุนขององค์กรแทนตำแหน่งเจ้าพนักงานธุรการ เมื่อบุคลากรใน ตำแหน่งมีการเกษียณ หรือโอน ย้าย ออกไปในอนาคต

๒. จัดทำแผนเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) เป็นประเด็นสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับข้าราชการ เนื่องจากการมองเห็นเส้นทางความก้าวหน้าและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน จะสร้างความ ยุติธรรม และผลักดันให้ข้าราชการเกิดการพัฒนา เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถเก็บรักษาเก่งมีความรู้ ความสามารถไว้กับองค์กรได้ในระยะยาว

๓. จัดทำแผนผู้สืบทอดตำแหน่ง (Succession Plan) การที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีแนวโน้มที่จะสูญเสียบุคลากรในตำแหน่งระดับสูงในระยะเวลาอันใกล้นี้ การสรรหาผู้สืบทอดตำแหน่งจึงเป็น ประเด็นสำคัญและต้องได้รับการดำเนินการเป็นการเร่งด่วน เพื่อไม่ให้เกิดการปฏิบัติงานขององค์กรต้องประสบ กับปัญหาขัดข้องต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการสร้างหลักเกณฑ์การคัดเลือกที่นำมาซึ่งความโปร่งใส ยุติธรรมกับ บุคลากรเอง และเป็นการพัฒนาเตรียมความพร้อมให้กับข้าราชการก่อนที่จะก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งที่สำคัญเหล่านี้

๔. จัดทำแผนการพัฒนาบุคลากร (Development Plan) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานในหน่วยงานอย่าง มีประสิทธิภาพ นอกจากการจัดทำแผนการจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ทั้งจากผู้ที่ได้มีโอกาสไปฝึกอบรมในหัวข้อต่าง ๆ และจากบุคลากรที่มีความรู้ ประสบการณ์ในงาน ทั้งนี้ จะช่วยให้เกิดการพัฒนาแบบบูรณาการ และยังเป็นการรักษาความรู้เชิงเทคนิค ความรู้เฉพาะทางขององค์กรไม่ให้ สูญหายไปกับบุคลากรหลังจากที่เกษียณอายุราชการไปแล้ว

๑.๒ การปรับโครงสร้างให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน^{๑๙}

จากนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริการภาครัฐ (Service Reform) เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้เห็นชอบให้ ดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อตอบสนองต่อนโยบายและยุทธศาสตร์ของประเทศ ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม ในประเทศโดยใช้นวัตกรรม รวมถึงนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและใช้สมุนไพร เพื่อให้การ ดำเนินการมีประสิทธิภาพ คล่องตัว ได้แก่ การจัดตั้งกองผลิตภัณฑ์สมุนไพร และกองผลิตภัณฑ์สุขภาพนวัตกรรม และการบริการ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนการแบ่งส่วนราชการภายในกรมจนได้รับจัดตั้งกองเพิ่มเติม ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๓

^{๑๙} หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๓๙๗๓๑ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ เรื่องการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

สำนักงาน ก.พ.ร. มีหนังสือที่ นร ๑๒๐๐/ว ๑ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ เรื่อง การชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยสรุปได้ว่า

๑) การขอจัดตั้งหน่วยงานของรัฐใหม่ต้องจัดทำคำชี้แจงประกอบคำขอส่งไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐ โดยต้องพิจารณาปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานที่มีอยู่เดิมเป็นลำดับแรก และปรับวิธีทำงานให้มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ก่อนเสนอให้มีการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

๒) การขอจัดตั้งส่วนราชการในระดับต่ำกว่ากรม ทั้งที่ปรากฏในกฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการ หรือตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยไม่เพิ่มจำนวนกอง คือมีจำนวนกองหรือหน่วยงานในภาพรวมเท่าที่มีอยู่เดิมของส่วนราชการ ให้ดำเนินการตามหลักการ เงื่อนไข และขั้นตอนที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ ทั้งนี้ จะต้องระบุข้อเสนอให้ยุบเลิกหรือยุบรวมหน่วยงานที่มีอยู่เดิม พร้อมแผนการนำ Digital Technology มาใช้ในการปฏิบัติงานประกอบการขอจัดตั้งหน่วยงานใหม่ด้วย

ดังนั้น หากในอนาคตสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาต้องการจะการปรับโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน โดยการขอจัดตั้งเพิ่มเติม ไม่มีการยุบเลิกหรือยุบรวมหน่วยงานที่มีอยู่เดิมจะเข้าตามเงื่อนไขข้อ ๑) คือ ต้องจัดทำคำชี้แจงประกอบคำขอส่งไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. เพื่อนำเสนอ ก.พ.ร. พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี แต่หากเป็นการขอจัดตั้งหน่วยงานโดยไม่เพิ่มจำนวนกอง จะเข้าตามเงื่อนไขข้อ ๒)

จากสถานการณ์ปัจจุบันที่ทุกประเทศในโลกกำลังเผชิญกับภาวะที่เทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด หรือที่เรียกว่าเป็น **disruptive technology** ส่งผลต่อการทำงานภาครัฐที่จำเป็นต้องเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเหล่านั้น

ดร.เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ ผู้อำนวยการวิจัยด้านการบริหารจัดการระบบเศรษฐกิจ ที่ดีอาร์ไอได้กล่าวในงาน TDRI Annual Public Conference ๒๐๑๘ ช่วง “ปรับทัศนคติภาครัฐเพื่อรับความเปลี่ยนแปลงแห่งอนาคต” ว่าความท้าทายของรัฐยุคใหม่คือ ต้องเข้าใจเทคโนโลยี เข้าใจการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและเข้าใจผลกระทบของเทคโนโลยี ขณะที่ผู้กำหนดนโยบายและผู้กำกับดูแลต้องมองผลระยะยาว และกล้ายอมรับความเสี่ยง เพราะตราบไคที่รัฐยังไม่อยากรับความเสี่ยง หรือพยายามควบคุมความเสี่ยงให้ถึงที่สุด เทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ โดยภาครัฐในอนาคตต้องกล้าเสี่ยงที่จะเปลี่ยน ๔ อย่าง คือ

๑. ต้อง “มีหลักฐาน” และเหตุผลในการออกกฎกติกา (regulatory sandbox) เปิดให้ประชาชนรับรู้
๒. ให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสีย “มีส่วนร่วม” ในการออกแบบเทคโนโลยี เพราะเป็นไปไม่ได้ที่หน่วยงานภาครัฐหรือราชการจะรู้ทุกอย่างเกี่ยวกับเทคโนโลยี
๓. ต้อง “มีสมดุล” ระหว่าง benefit กับ cost ประเมินผลดีผลเสียของกฎหมายที่ชัดเจน
๔. ต้อง “มีเอกภาพ” ในการสนับสนุนเทคโนโลยี ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐ ที่ต้องเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน

ในส่วนของการจัดตั้งหน่วยงานภายใน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้มีการจัดตั้งเพิ่มเติมได้แก่ กองนโยบายแห่งชาติด้านยา และกองความร่วมมือระหว่างประเทศ

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

ทบทวนกระบวนการทำงาน และปรับกระบวนการทำงานใหม่โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนจบ รวมถึงการสร้างนวัตกรรมที่เป็นทั้งนโยบาย ผลผลิต และการให้บริการ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการกระบวนการและบูรณาการ นำกระบวนการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) มาใช้ในการสร้างนวัตกรรมที่สามารถลดต้นทุนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ออกแบบองค์การที่มีขนาดกะทัดรัด แต่ปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ยุทธศาสตร์ขององค์การ (Strategy)^{๒๐}

“ยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ให้ความสำคัญทั้งการคุ้มครองผู้บริโภค และส่งเสริมผู้ประกอบการ เพื่อให้ประเทศไทย “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”

จากวิสัยทัศน์ประเทศไทย “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ปรพจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”

ส่งผลให้การกำหนดยุทธศาสตร์ของ อย. ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศและรัฐบาล โดยมีวิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรหลักด้านคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อประชาชนสุขภาพดี” และเป้าหมาย คือ “ผู้บริโภคปลอดภัย เศรษฐกิจไทยยั่งยืน” พร้อมทั้งยึดมั่นในหลักการคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมผู้ประกอบการแบบสมดุล มุ่งเน้นให้ความสำคัญการพัฒนาปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ทำงานเชิงรุก ให้สอดคล้องกับแนวทางสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้ผู้บริโภคที่มีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยการสื่อสารข้อมูลความรู้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง ร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ ปลอดภัย มีพฤติกรรมการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เหมาะสม ไม่หลงเชื่อโฆษณาที่โอ้อวดสรรพคุณเกินจริง และสามารถบอกต่อกับบุคคลรอบข้างในครอบครัวและสังคมได้ เพื่อให้ประชาชนปลอดภัยจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยการนำเทคโนโลยีทันสมัยและนวัตกรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นองค์กรดิจิทัลทั่วทั้งองค์กร และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมผู้ประกอบการตั้งแต่การเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการเพื่อเข้าสู่ธุรกิจรวมถึงส่งเสริมผู้ประกอบการให้พัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพนวัตกรรม เพิ่มการส่งออกผลิตภัณฑ์สุขภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ ซึ่งจะนำมาสู่การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยสรุปยุทธศาสตร์การดำเนินงานในช่วงต่อไป มีทั้งหมด ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภคให้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับแนวทางสากล
๒. ควบคุมกำกับผลิตภัณฑ์สุขภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย มีคุณภาพ ความปลอดภัยด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล
๓. เพิ่มศักยภาพของผู้บริโภค และผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
๔. เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ ทั้งในสภาวะปกติ และฉุกเฉินหรือวิกฤติ

๒๐ แผนปฏิบัติราชการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๓. ระบบงาน (Systems)

๓.๑ ระบบงาน ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)^{๒๑}

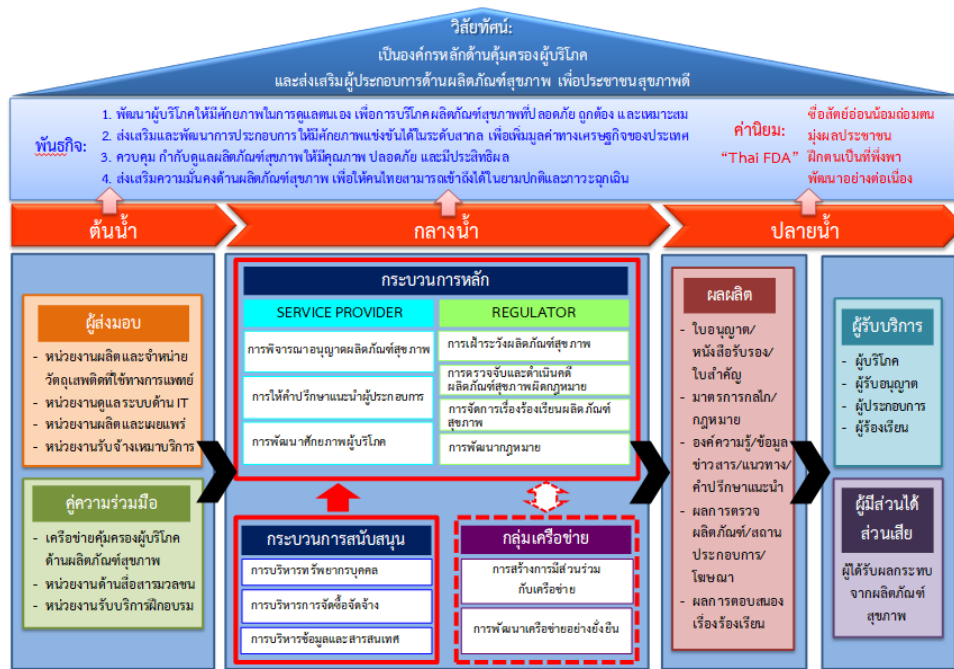
อย. นำระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากลมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการกระบวนการ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ จนถึงปัจจุบัน อย. ได้รับการรับรองระบบคุณภาพมาตรฐาน ISO ๙๐๐๑:๒๐๑๕ และ ISO ๒๗๐๐๑:๒๐๑๓ ทั่วทั้งองค์กร โดยนำแนวทางบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน ISO ๓๑๐๐๐ มาใช้ในการวัดและประเมินผล ข้อกำหนดที่สำคัญอย่างเป็นระบบ เนื่องจากความเสี่ยงจะเป็นตัวบ่งบอกว่า อะไรควรต้องวัด อะไรที่ต้องติดตาม และประเมินผล ซึ่ง อย. ได้ระบุความเสี่ยงต่าง ๆ และดำเนินการจัดการอย่างเหมาะสม ส่งผลให้ผลผลิต การบริการและกระบวนการทำงานขององค์กรสอดคล้องตามข้อกำหนดที่ต้องการ รวมถึงสามารถบรรลุเป้าหมาย ตามที่ต้องการได้ ทั้งนี้กระบวนการบริหารความเสี่ยงของ อย. เริ่มจากการสำรวจปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก องค์กรที่ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดที่สำคัญของผลผลิต การบริการและกระบวนการทำงาน เพื่อนำมาพิจารณา ความเสี่ยงขององค์กร เมื่อระบุความเสี่ยงได้แล้วจะประเมินระดับความเสี่ยงเพื่อพิจารณาว่าความเสี่ยงใดเป็น ความเสี่ยงที่มีความสำคัญและต้องดำเนินการ เร่งด่วน โดยความเสี่ยงที่สำคัญ อย. จะจัดทำมาตรการในการจัดการ หรือแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ความเสี่ยงนั้นลดระดับลง พร้อมทั้งบูรณาการเข้ากับแผนงาน/โครงการที่มีอยู่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์คุณภาพขององค์กร รวมถึงนำไปใช้กับกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงนั้นๆ และจะมีการติดตามประเมินผลมาตรการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ว่ามีประสิทธิผลตามที่ต้องการหรือไม่ อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง (๖ เดือน และ ๑๒ เดือน) นอกจากนี้ ยังจัดทำมาตรการควบคุม (control) เพื่อให้สามารถป้องกัน (prevention) หรือตรวจจับ (detection) ความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

อีกหนึ่งแนวทางที่ อย. นำมาใช้ในการติดตามประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าความเสี่ยงที่ได้รับการจัดการแล้ว จะไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของผลผลิต การบริการและกระบวนการทำงาน คือ การตรวจประเมินภายใน (Internal Audit) ซึ่งจะประเมินความสอดคล้องตามข้อกำหนดที่สำคัญของผลผลิต การบริการและ กระบวนการทำงาน ดังนั้น อย. จึงกำหนดความถี่ในการตรวจประเมินภายใน ปีละ ๑ ครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคม ของทุกปี โดยจัดทำแผนการตรวจและแต่งตั้งคณะผู้ตรวจประเมินระดับกรม ๑๙ ทีม ดำเนินการตรวจในรูปแบบ Cross Check และกำหนดหลักเกณฑ์การตรวจประเมิน คือ (๑) ตรวจตามข้อกำหนด ISO ๙๐๐๑:๒๐๑๕ และ (๒) ตรวจตามกระบวนการและภารกิจหลักของหน่วยงาน ได้แก่ วิธีการ/ขั้นตอนการปฏิบัติตามคู่มือ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (SOP) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงของกระบวนการ ตัวชี้วัดที่แสดงประสิทธิภาพ ของกระบวนการ เป็นต้น ตลอดจนรับการตรวจประเมินระบบคุณภาพ ISO ๙๐๐๑:๒๐๑๕ และ ISO ๒๗๐๐๑:๒๐๑๓ จากหน่วยงานภายนอก ปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้มั่นใจว่า อย. ยังคงรักษาไว้ซึ่งกระบวนการคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง

๓.๒ กระบวนการทำงาน ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

อย. กำหนดกระบวนการทำงานที่สำคัญเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยใช้ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ พิจารณาจากปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ขององค์กร คือ (๑) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กรอบการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) นโยบายรัฐบาล แผนปฏิรูปประเทศ นโยบายประเทศไทย ๔.๐ ยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สารสนเทศความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ (๒) ปัจจัยภายใน ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม ยุทธศาสตร์ ความท้าทายและความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ของ อย. นโยบายผู้บริหาร บทบาทหน้าที่ ตามกฎหมาย กฎระเบียบราชการ สมรรถนะหลักองค์กร แนวทางการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคในส่วนภูมิภาค ทั้งข้อมูลปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในจะถูกลำมาเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์กระบวนการทำงานที่สำคัญ (ดังภาพที่ ๓)

^{๒๑} รายงานผลการดำเนินการพัฒนาองค์กร (Application Report) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ภาพที่ ๓ ห่วงโซ่คุณค่าของ อย. (Value Chain)

อย. กำหนดกระบวนการหลักที่สำคัญ ๗ กระบวนการ ได้แก่ (๑) การพิจารณาอนุญาตผลิตภัณฑ์สุขภาพ (๒) การให้คำปรึกษาแนะนำผู้ประกอบการ (๓) การพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค (๔) การเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ (๕) การตรวจจับและดำเนินคดีผลิตภัณฑ์สุขภาพผิดกฎหมาย (๖) การจัดการเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพ และ (๗) การพัฒนากฎหมาย โดยมีขั้นตอนการออกแบบกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้ (๑) *กำหนดกระบวนการ* โดยกำหนดขอบข่ายความต้องการให้ชัดเจน พิจารณาจากผลผลิตและบริการที่ส่งมอบให้ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละกระบวนการ (๒) *กำหนดเป้าหมายและแผนงาน* ที่สอดคล้องกับทิศทางกลยุทธ์ขององค์กร โดยดำเนินการในขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ประจำปี (๓) *ค้นหาความต้องการและความคาดหวัง* ของผู้รับบริการ เจ้าของกระบวนการ ผู้ส่งมอบ คู่ความร่วมมือ ระบบงานต่าง ๆ (๔) *กำหนดแนวทางปรับปรุง* โดยแปลงข้อกำหนดมาเป็นผลลัพธ์และตัวชี้วัดภายในกระบวนการที่คำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจว่าทุกกระบวนการสามารถตอบสนองความต้องการและข้อกำหนดที่สำคัญ (๕) *นำไปปฏิบัติ* ด้วยการจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Procedure Manual/Work Instruction) และรวบรวมเอกสารดังกล่าวไว้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ ประกาศและสื่อสารให้บุคลากรรับทราบและนำไปปฏิบัติ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคสามารถเข้าถึงได้ ทำให้สามารถตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามข้อกำหนดที่สำคัญ (๖) *การวัดผล* กำหนดวิธีการตรวจประเมิน ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ เช่น การตรวจประเมินภายใน การวัดประสิทธิผลของงานตามแผนปฏิบัติการ การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือการตรวจประเมินรับรองคุณภาพจากหน่วยงานภายนอก เป็นต้น (๗) *ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง* โดยพิจารณาจากการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องตามข้อกำหนดที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน หากพบว่าเป็นไปตามข้อกำหนด จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและนำเข้าสู่การทบทวนโดยฝ่ายบริหาร (Management Review) ตามวงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA cycle for QMS) ที่ใช้ในการปรับปรุงกระบวนการและควบคุมอย่างเป็นระบบ

๓.๓ ระบบคุณภาพ^{๒๒}

ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และด้านอื่นๆ ทำให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยมีความจำเป็นในการปรับปรุงกลไกการบริหารงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว มีความทันสมัยสอดคล้องกับสังคมยุคใหม่ โดยมุ่งเน้นไปที่การยกระดับการให้บริการและการทำงาน เพื่อตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนให้มีความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการมากขึ้น มีการปรับรูปแบบการทำงานในลักษณะเชิงบูรณาการ มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง และสร้างระบบการกำกับดูแลตนเองที่ดี มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้นำระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากลมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและมีการบูรณาการในทุกส่วนงาน โดยพยายามวางหลักการปฏิบัติในรูปแบบของการวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติงาน (Do) การตรวจวัดและการตรวจติดตาม (Check) การปฏิบัติการแก้ไขและป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (Action) เพื่อให้เป็นแบบแผนที่ดีในการบริหารงานองค์กร ให้บรรลุถึงประสิทธิผลในการดำเนินระบบบริหารคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตลอดระยะเวลาของการพัฒนาระบบคุณภาพของ อย. ที่ผ่านมา สามารถสร้างรากฐานด้านการบริหารจัดการแก่ทุกหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมในการยกระดับคุณภาพขององค์กรให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล จนกระทั่งได้รับการรับรองระบบบริหารคุณภาพมาตรฐาน ISO ๙๐๐๑:๒๐๑๕ และ ISO ๒๗๐๐๑:๒๐๑๓ ทั้งทั้งองค์กรนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จนถึงปัจจุบัน

และในปี ๒๕๖๔ สำนักงานฯ ยังคงดำเนินการตามประกาศนโยบายคุณภาพ "ปฏิบัติงานด้วยความเชี่ยวชาญ ส่งมอบงานที่มีคุณภาพ มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ" อันเป็นเครื่องยืนยันว่า อย. มีความมุ่งมั่นในการบริหารและการบริการให้มีความสอดคล้องตามมาตรฐานระบบบริหารงานคุณภาพ โดยมุ่งมั่นพัฒนากระบวนการทำงานให้รวดเร็วและทันสมัย เพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานที่มีผลต่อระบบคุณภาพอย่างต่อเนื่องและมุ่งสู่ประสิทธิผลของกระบวนการจัดการ การแก้ไขข้อร้องเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อเพิ่มความไวในการรับรู้ปัญหาและเกิดการตอบสนองที่รวดเร็ว พร้อมทั้งมุ่งมั่นการให้บริการที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการใช้บริการ ซึ่งการได้รับการรับรองมาตรฐานระบบบริหารคุณภาพมาตรฐาน ISO นี้เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นว่า อย. มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบสามารถเชื่อถือและตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้รับบริการและผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในระบบการทำงานของ อย. ในฐานะหน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศที่มีมาตรฐานในระดับสากล

อย่างไรก็ตาม การนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO มาปรับใช้ในองค์กรนั้น ยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น เอกสารในระบบคุณภาพ การแสดงให้เห็นถึงนโยบายคุณภาพขององค์กรการกำหนดเป้าหมายคุณภาพ (KPI) และการปฏิบัติตาม ความผิดพลาดที่เกิดจากขั้นตอนการทำงาน ความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนการทำงาน การปฏิบัติงานแทนผู้อื่น การแก้ไขข้อผิดพลาดในขั้นตอนการทำงานและการป้องกันการเกิดซ้ำ เป็นต้น ดังนั้น การนำระบบคุณภาพเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาองค์กรพัฒนาหน่วยงานปรับปรุงกระบวนการทำงาน และการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กรนั้น จึงถือว่าเป็นความท้าทายและเป็นปัจจัยหนึ่งของความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน อย. จึงต้องสร้างสมดุลของความสัมพันธ์ระหว่างคนกับระบบการทำงาน การเลือกใช้เครื่องมือในการพัฒนาองค์กรและนำเอารูปแบบที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อให้มีการพัฒนาปรับปรุงด้านการบริหารจัดการ (Management) ตลอดจนการปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยมีเป้าหมายให้องค์กรก้าวไปสู่ความเป็นเลิศในระบบการบริหารจัดการและปรับปรุงกระบวนการให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพแห่งชาติเพื่อความเป็นเลิศในระดับสากล

^{๒๒} กลุ่มติดตามและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

๑. ควรมีการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการทำงาน การให้บริการและทัศนคติในการทำงาน เนื่องจากยังมีบุคลากรบางส่วนคิดว่าการนำระบบคุณภาพมาใช้ทำให้เพิ่มภาระงานนอกเหนือจากงานประจำ

๒. ขยายขอบเขตการนำระบบคุณภาพไปใช้ในระดับจังหวัด โดยขอความร่วมมือกับสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ในส่วนการปฏิบัติงานร่วมกับ อย. เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งใน อย. และระดับจังหวัด

๔. รูปแบบการบริหาร (Style)^{๒๓}

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (นายแพทย์ไพศาล ดั่นคุ้ม) มอบแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) โดยให้บุคลากรของ อย. ใช้เป็นหลักนำในการดำเนินงานด้วย ๕S Strategies ประกอบด้วย

๑. รวดเร็ว : Speed

- ๑.๑) ลดขั้นตอนการให้บริการ
- ๑.๒) ปรับกระบวนการอนุมัติ/อนุญาตให้รวดเร็ว
- ๑.๓) เพิ่มประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

๒.ปลอดภัย : Safety

- ๒.๑) สร้างความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๒.๒) สร้างระบบการเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๒.๓) เน้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด

๓) ใส่ใจผู้บริโภค : Satisfaction

- ๓.๑) ผู้บริโภคเป็นศูนย์กลาง
- ๓.๒) บริการแบบมีอาชีพ
- ๓.๓) โปร่งใส ตรวจสอบได้

๔) สนับสนุน : Supporter

- ๔.๑) สนับสนุนให้ภาคธุรกิจมีขีดความสามารถการแข่งขัน
- ๔.๒) เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

๕) ยั่งยืน : Sustainability

- ๕.๑) สร้างความมั่นคงทางยาและเวชภัณฑ์
- ๕.๒) เพิ่มศักยภาพการจัดการในภาวะฉุกเฉิน
- ๕.๓) บุคลากรมีความเชี่ยวชาญในงาน และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

^{๒๓} นโยบายการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (นายแพทย์ไพศาล ดั่นคุ้ม)

๕. บุคลากร (Staff)

๕.๑ ขีดความสามารถและอัตรากำลังบุคลากร^{๒๔}

อย. ประเมินขีดความสามารถและความต้องการบุคลากรจากแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงสาธารณสุข กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แผนปฏิบัติราชการ อย. แผนปฏิบัติการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และแผนงาน/โครงการของหน่วยงาน (Strategic Objective) โดยใช้การพิจารณาจากกระบวนงานกับเวลาที่ใช้ (FTE : Full Time Equivalent) ซึ่งวิเคราะห์ด้วยการใช้ความคิดเห็นของบุคลากรทุกระดับ วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ แนวโน้มการรักษาสุขภาพของประชาชน ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศที่ทันสมัยร่วมกับการวิเคราะห์อัตรากำลังเพื่อสืบทอดตำแหน่ง : Succession Planning และการวิเคราะห์ส่วนต่างของกำลังคน : Gap Analysis นำไปสู่การวางแผนอัตรากำลังในระยะเวลา ๕ ปี แผนความก้าวหน้าทุกสายงาน (Career path) แผนการพัฒนาบุคลากร และแผนสร้างความผูกพันและความผูกพัน ภายใต้แผนกลยุทธ์ Smart HR

จากแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว นำมาวิเคราะห์แล้วพบว่า **อัตรากำลังที่ขาดแคลน คือประเภทข้าราชการในสายหลักตามภารกิจหลัก เช่น เกษษกร นักวิชาการอาหารและยา และสายงานที่จำเป็นในการปฏิบัติการที่สำคัญเร่งด่วน คือ วิศวกร เทคนิคการแพทย์ แพทย์แผนไทย นักวิชาการสาธารณสุข และสัตวแพทย์** นำมาสู่การขออัตราราชการตั้งใหม่และได้รับการจัดสรรเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 จำนวน **๕๑ อัตราร** ประกอบด้วย เกษษกร ๒๙ อัตราร นักวิชาการอาหารและยา ๑๔ อัตราร นักเทคนิคการแพทย์ ๕ อัตราร และวิศวกร (ชีวการแพทย์) ๕ อัตราร รวมถึงการขยายกรอบพนักงานราชการรอบ ๕ จากเดิม ๑๐๘ อัตราร เป็น ๑๐๘ อัตราร เพิ่ม ๔ อัตราร เป็นแพทย์แผนไทย ๒ อัตราร และประเภททั่วไป กลุ่มเชี่ยวชาญเฉพาะ ๒ อัตราร โดยมุ่งหวังการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ด้านกัญชง กัญชา เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ รวมทั้งบุคลากรด้านดิจิทัลเพื่อรองรับกับนโยบายรัฐบาลดิจิทัล โดย อย. ปรับเปลี่ยนวิธีการอนุมัติ อนุญาตแบบ On site เป็น Digital Transformations เต็มรูปแบบทุกผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงหน่วยงานสนับสนุนเพื่อลดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่ายและลดความเสี่ยงจากการเดินทางของผู้ประกอบการ ที่สำคัญ อย. ประเมินขีดความสามารถทั้งในด้านทักษะความรู้และสมรรถนะตามตำแหน่งเป็นประจำทุกปี เพื่อให้มั่นใจได้ว่า อย. มีอัตรากำลังและขีดความสามารถที่เพียงพอ สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพให้บรรลุได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ส่วนบุคลากรใหม่ อย. มีการสรรหา ว่าจ้าง บรรจุที่หลากหลายและพิจารณาความพร้อมในการปฏิบัติงานของบุคลากรใหม่ผ่านการทดสอบและระบบพี่เลี้ยง เพื่อดูแลให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด และสร้างความคุ้นเคย เพื่อประโยชน์ขององค์กร ประกอบด้วย **๑) การจ้างงานจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก** การจ้างผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้าน ทำให้ระยะเวลาของการพิจารณาอนุญาตลดลง เพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์สุขภาพว่าจะได้รับความปลอดภัย ได้คุณภาพและมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นคงทางด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้กับประเทศ อาทิ การพิจารณาอนุญาตวัคซีน COVID-19 ชุดตรวจ ATK ชุด PPE เป็นต้น **๒) การจ้างงานผู้เกษียณต่อเนื่อง** นำความรู้และประสบการณ์ของผู้เกษียณถ่ายทอดให้บุคลากรใน Generation Z เนื่องจากเกิด ช่องว่างระหว่างอายุของบุคลากรในองค์กร อย. จึงแก้ปัญหาด้วยการจ้างผู้เกษียณที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานให้ปฏิบัติงานต่อ ถ่ายทอดประสบการณ์ มุมมอง และเทคนิคต่าง ๆ ให้กับบุคลากรจากรุ่นสู่รุ่น **๓) การจ้างเหมา/การรับจ้างช่วง** เป็นการจ้างงานที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานทั้งสายงานหลักและสายงานสนับสนุน ให้เกิดความคล่องตัวและลดปริมาณงานที่มีจำนวนมาก

^{๒๔} รายงานผลการดำเนินการพัฒนาองค์กร (Application Report) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อสมัครขอรับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด ๕ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

สร้างความพึงพอใจแก่ผู้บริโภคและผู้ประกอบการ เช่น เกษีกร แพทย์แผนไทย ในสถานการณ์โควิดที่ต้องการใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์อย่างเร่งด่วนและเพียงพอ รวมทั้งการใช้ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสมุนไพรเพื่อป้องกันโรค

๔) การบริหารเครือข่ายด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเครือข่าย สสจ. เพื่อไปขยายผลในการเผยแพร่ความรู้การสร้างภูมิคุ้มกันในช่วงโควิด หรือองค์ความรู้ด้านกัญชง กัญชา เพื่อไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่ให้กับผู้ประกอบการในส่วนภูมิภาคในการขออนุมัติ อนุญาต เพื่อปลูกกัญชง กัญชา เป็นพืชเศรษฐกิจสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศต่อไป และ ๕) การสรรหาผู้มีความรู้สูง เป็นกระบวนการสรรหาที่เข้มข้นเพื่อบรรจุบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานที่โดดเด่น มุ่งเน้นการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การประเมินทักษะดิจิทัล การประเมินทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เมื่อเข้าสู่ระบบแล้วจะได้โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาต่าง ๆ ทั้งเชิงวิชาการและการบริหาร ได้รับโอกาสพัฒนาตัวเองและรับผิดชอบโครงการสำคัญ ๆ ทำให้ อย. ได้ใช้ประโยชน์จากข้าราชการผู้มีความรู้สูงในการพัฒนางานหรือสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับ อย. นอกจากนี้ ยังสรรหาเชิงรุกโดยรับนักศึกษาที่อยู่ระดับชั้นปีสุดท้ายเพื่อรับสมัครเป็นนักเรียนทุน Undergraduate Intelligence Scholarship Program (UIS) ทุนรัฐบาล เพื่อดึงดูดผู้มีความรู้สูงที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบัน การศึกษาในประเทศ นำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เท่าทันกับสถานการณ์ รวมทั้งการคิดค้น/สร้างนวัตกรรมใหม่ เพื่อให้ อย. มีบุคลากรที่มีองค์ความรู้เท่าทันกับความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

๕.๒ การบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management : HRM)^{๑๘}

"บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักในการผลักดันให้ภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ และพันธกิจ" ดังนั้นการบริหารทรัพยากรบุคคลในทุกๆด้าน ตั้งแต่การวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือกการพัฒนา ระบบบริหารผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรการเสริมสร้างปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถมีสมรรถนะ สอดคล้องตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานฯ ทำให้บุคลากรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีทัศนคติที่ดีต่อหน่วยงาน โดยสำนักงานฯ ใช้แนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคล ดังนี้

ภาพที่ ๔ แนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคล

แนวทางการบริหารทรัพยากรบุคคล

การดำเนินการบริหารทรัพยากรบุคคลในปัจจุบัน ดำเนินงานด้านการวางแผนกำลังคน สรรหา และคัดเลือกบุคลากรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยปฏิบัติตามวิธีการและหลักเกณฑ์ตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด การพัฒนาระบบค่าตอบแทนเป็นไปตามผลการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีระบบสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ให้แก่บุคลากรในสำนักงานฯ นอกเหนือจากที่รัฐจัดให้ ได้แก่ ตรวจสอบสุขภาพประจำปี รถรับ-ส่ง ส่วนลด คุปองอาหารชุดกาก็ ศูนย์สายสัมพันธ์แม่ลูก อย. ร้านค้าสวัสดิการ เป็นต้น มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบโปร่งใสและเป็นธรรม การให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของบุคลากร เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ มีการยกย่องเชิดชูบุคลากรที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

อย่างต่อเนื่องข้อเสนอแนวทางพัฒนาหรือแก้ไขสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาควรมีแนวทางในการพัฒนาและแก้ไข ดังนี้

๑. ควรมีการจัดทำประกาศนโยบายการบริหารทรัพยากรบุคคล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๒. ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการด้านทรัพยากรบุคคลประจำสำนัก/กอง เพื่อเป็นผู้ประสานงานด้านทรัพยากรบุคคลระหว่างหน่วยงาน และสำนักงานฯ

๖. ความรู้ความสามารถ (Skills) ตามที่องค์การต้องการ

๖.๑ การพัฒนาบุคลากรตามสมรรถนะองค์กร และความคาดหวังในอนาคต^{๒๕}

"การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์การและองค์ความรู้ที่จำเป็นกับบุคลากรในอนาคต"

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดให้มีพี่เลี้ยงสอนงาน การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน การอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ การบริการ การให้ทุนศึกษาต่อและฝึกอบรมทั้งในและต่างประเทศ/ ทุนฝึกปฏิบัติงานที่หน่วยงานอื่น (Secondment) เพื่อให้บุคลากรนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในองค์กร และนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

แนวโน้มในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีภารกิจปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลทางวิชาการที่มีหลักฐานเชื่อถือได้ เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัย และสมประโยชน์ โดยนำหลักการด้านการบริหารจัดการ ความเสี่ยง และระบาดวิทยาด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพมาใช้ในการพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาด้านวิชาการที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและผู้บริโภค และการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อนำไปสู่องค์กรที่มีสมรรถนะสูง ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา โดยบุคลากรควรมีองค์ความรู้และทักษะตามสายงานใน ๗ เรื่อง ดังนี้

๑. ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการกำกับดูแลยาหรือผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Pharmaceutical Regulatory Sciences) ซึ่งเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ของสหสาขาวิชาต่างๆ เช่น เทคนิคการแพทย์ ระบาดวิทยา เภสัชกรรมไทย เทคโนโลยีการผลิต วิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และอื่นๆ

๒. ความรู้ในเชิงวิชาการและเทคโนโลยีด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่เน้นการพัฒนาระบบการกำกับดูแล ตรวจสอบ เฝ้าระวัง ให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมสากล เช่น ด้านเภสัชจลนศาสตร์ (Pharmacokinetic) ในการตรวจสอบทะเบียนยาและการประเมินประสิทธิผลของยา การศึกษาวิจัยทางคลินิกของยาใหม่ใน Phase I/II ความรู้ด้าน Pharmaceutical Cosmetic การพัฒนาสูตรตำรับเครื่องสำอาง และการพัฒนาโภชนาเภสัช (Nutraceutical) เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ในอนาคต

๓. ความรู้เรื่องจัดการเทคโนโลยีด้านอาหาร เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายเชิงลึกมุ่งเน้นความปลอดภัยตลอดห่วงโซ่อาหาร และองค์ประกอบของอาหารที่เกี่ยวกับโภชนาการเชิงลึก

๔. ความรู้ที่สนับสนุนการพัฒนาระบบการกำกับดูแล ตรวจสอบ เฝ้าระวัง ให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมสากล เน้นองค์ความรู้ด้านกฎหมายที่ทันสมัย มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และมาตรฐานสากลบนพื้นฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) เช่น องค์ความรู้ Health Research, Pharmacoepidemiology, Pharmacovigilance เป็นต้น

^{๒๕} (ร่าง) แผนแม่บทการบริหารทรัพยากรบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๗๐ ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๕. ความรู้ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารให้มีความรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนองค์ความรู้ใหม่ๆ จากการศึกษาวิจัย และการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ

๖. ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของ อย. เช่น Single Window, AI (Artificial Intelligence) ทุนยนต์ การบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) และ Data Science

๗. หลักสูตรการสร้างนวัตกรรมในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของ อย. โดยบุคลากรสามารถสร้างนวัตกรรม หรือต่อยอดนวัตกรรมเดิมในการปฏิบัติงาน

จากแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ ของสำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดทักษะที่สนับสนุนให้บุคลากรสามารถทำงานได้ในบริบทความท้าทายและยุคดิจิทัลได้ด้วย โดยบุคลากรควรมี ๔ ทักษะดังนี้

๑. ทักษะดิจิทัล (Digital Skill) หมายถึง ความสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงานและการให้บริการด้วยเทคโนโลยี สามารถทำงานและตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data-driven Insight) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัยต่อทั้งตนเอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และองค์กร เพื่อให้ภาครัฐสามารถตอบสนองและให้บริการประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และมีความยืดหยุ่นคล่องตัว

๒. ทักษะการสื่อสารโน้มน้าว (Communicating and Influencing) หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารและรับข้อมูลอย่างเหมาะสม ทั้งในรูปแบบการเขียน การพูด และสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพิจารณามุมมองของผู้อื่นเพื่อการตอบสนองอย่างเหมาะสม การเจรจาต่อรอง รวมทั้งความสามารถในการถ่ายทอดความคิดและข้อมูลในรูปแบบที่นำความเข้าใจไปสู่กลุ่มเป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

๓. ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ (Systematic and Creative Thinking Skill) หมายถึง ความสามารถในการคิดค้นหาแนวทางใหม่ เพื่อใช้ในการทำงานหรือพัฒนาแนวทางที่มีอยู่เดิมให้เป็นรูปแบบใหม่ เป็นทักษะที่ช่วยให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ โดยวิเคราะห์ปัญหาออกเป็น ส่วน ๆ หรือระบุรูปแบบหรือการเชื่อมต่อระหว่างสถานการณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนได้ และใช้วิธีการสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหา รวมทั้งอาจใช้วิธีการ “คิดนอกกรอบ” และการใช้ทรัพยากรอย่างสร้างสรรค์

๔. ทักษะการคิดวิเคราะห์และวิพากษ์ (Analytical and Critical Thinking Skill) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา โดยแยกส่วนของปัญหาหรือสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และสามารถใช้อ้างอิงข้อมูลที่มีอยู่ในการแก้ไขปัญหาได้ รวมทั้งเข้าใจลักษณะองค์กรและคิดหาแนวทางดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหรือแก้ไข

๑. ควรมีการทบทวนสมรรถนะหลักขององค์กร ทักษะ และองค์ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานที่ขาดไป ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต เพื่อนำไปสู่การกำหนดสมรรถนะของบุคลากรต่อไป

๒. ควรมีการประเมินสมรรถนะผู้บริหารและบุคลากร อย.แบบ ๓๖๐ องศา เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย รวมทั้งจัดโปรแกรมเสริมทักษะ (On the job training)

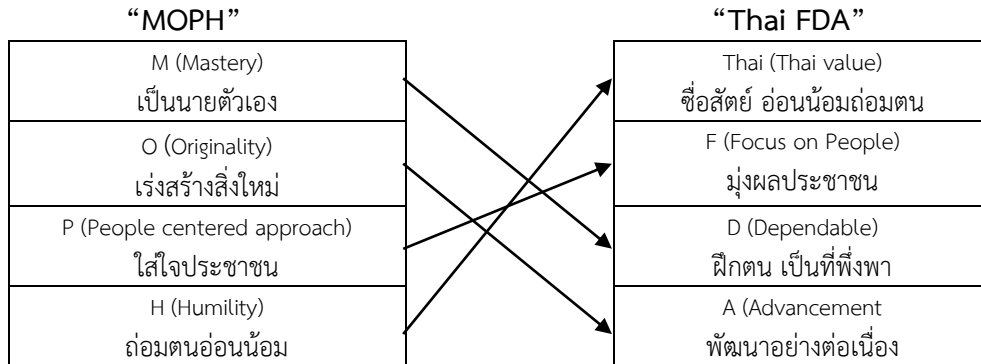
๓. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาควรหาวิธีการพัฒนาบุคลากรให้หลากหลายรูปแบบ และจัดหัวข้อมอบที่เข้ากับแต่ละช่วงอายุ โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการการเรียนรู้ (Learning Management System) ระบบการจัดการข้อมูลความรู้ (Knowledge Management System) การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ผ่านช่องทางต่างๆ แอปพลิเคชันออนไลน์ต่างๆ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งมีวิธีการประเมินประสิทธิผล และประสิทธิภาพของระบบการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร

๔. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาควรจัดทำฐานข้อมูลพัฒนาบุคลากรที่สนับสนุนความต้องการขององค์กร โดยมีรายชื่อหลักสูตรอบรม สมรรถนะที่ขาดของบุคลากรแต่ละคน และควรเชื่อมกับแผนเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพด้วย

๗. ค่านิยมของบุคลากร (Shared values)

๗.๑ ค่านิยมของ ออย.^{๒๐}

“สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีค่านิยมองค์กร Thai FDA เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับค่านิยมกระทรวงสาธารณสุข MOPH”

การกำหนดค่านิยมเป็นแนวคิดร่วมของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรว่า ควรมีพฤติกรรมร่วมในการปฏิบัติงานอย่างไร ให้สอดคล้องและผลักดันยุทธศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมาย ดังนั้น การมีแผนสื่อสารค่านิยมมีกิจกรรมส่งเสริมหรือขับเคลื่อนค่านิยมสู่การปฏิบัติ จะช่วยให้ค่านิยมร่วมกลายเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่แสดงออกโดยธรรมชาติ

การถ่ายทอดค่านิยมต้องทำอย่างต่อเนื่อง ทุกคนร่วมแรงร่วมใจ ตั้งแต่ผู้บริหารส่วนราชการต้องชี้แจงต่อบุคลากรทุกโอกาส และมีทีมงานที่ดี มีทัศนคติดี มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร ทำหน้าที่จัดกิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่กิจกรรมเปิดตัว “ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร” กิจกรรมสร้างค่านิยม การศึกษาดูงาน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการที่หลากหลายและกิจกรรมที่สำคัญที่สุด คือ การสำรวจการรับรู้ ความเข้าใจ พร้อมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบการเพิ่ม/ลดของคะแนนการรับรู้ด้วย

ข้อเสนอแนวทางพัฒนาหรือแก้ไข

การขับเคลื่อนแผนส่งเสริมและถ่ายทอดค่านิยม Thai FDA เกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกคน การที่จะวัดความสำเร็จในการส่งเสริมค่านิยมจนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร จำเป็นต้องมีการติดตามประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบที่เกิดขึ้น อันจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบหรือทีมงานที่แต่งตั้งขึ้นพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป โดยการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิผล จะต้องอาศัยตัวชี้วัดความสำเร็จในหลายมิติ ซึ่งได้กำหนดไว้แล้วในแผนขับเคลื่อนค่านิยม ออย. ข้างต้น ดังนี้

๑. ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ โดยจัดทำแบบสอบถาม และใช้แบบสำรวจอื่นๆ ประกอบด้วย สรุปผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง (ซื่อสัตย์) (มุ่งผลประชาชน) คะแนนความพึงพอใจของผู้บริการ (ซื่อสัตย์ มุ่งผลประชาชน ฝึกตนเป็นที่พึ่งพา เพื่อนำมาประมวลผลเกี่ยวกับค่านิยมและวัฒนธรรมของบุคลากรของสำนักงานฯ ในการจัดระดับการรับรู้ และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในระดับรายบุคคล และระดับองค์กร เพื่อสรุปบทเรียนและจัดทำข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาวัดผลสำเร็จในระดับต่อไป

๒. ควรมีกกลไกเชื่อมโยงการประเมินผลค่านิยมรายบุคคลกับค่านิยมองค์กรทั้งระดับสำนัก/กอง/กลุ่ม และระดับกรม เพื่อส่งเสริมความสำเร็จของการถ่ายทอดแผนส่งเสริมค่านิยมสู่วัฒนธรรมองค์กร

๓. พัฒนาระบบติดตามประเมินผลที่เหมาะสม ด้วยเทคนิคและวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย

บทที่ ๕ สารสำคัญแผนปฏิบัติการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๔.๑ ภาพรวม

๔.๑.๑ วิสัยทัศน์ของส่วนราชการ

เป็นองค์กรหลักด้านคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อประชาชนสุขภาพดี

๔.๑.๒ พันธกิจของส่วนราชการ

- ๑) ยกกระดับมาตรฐานการคุ้มครองผู้บริโภคให้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับแนวทางสากล
- ๒) ควบคุมกำกับผลิตภัณฑ์สุขภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย มีคุณภาพ ปลอดภัย ด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล
- ๓) เพิ่มศักยภาพของผู้บริโภค และผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๔) เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้ทั้งในสภาวะปกติและฉุกเฉินหรือวิกฤติ

๔.๑.๓ วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพดีจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีคุณภาพ ปลอดภัย

๔.๑.๔ เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม

๑) เป้าหมาย

ผู้บริโภคปลอดภัย ผู้ประกอบการก้าวไกล ระบบคุ้มครองสุขภาพไทยยั่งยืน

๒) ค่าเป้าหมาย และตัวชี้วัด

๒.๑ ร้อยละ ๑๐ ของประชาชนที่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากการบริโภค ผลิตภัณฑ์สุขภาพลดลง

๒.๒ ร้อยละ ๖๓ ของผู้บริโภคมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๔.๒ แผนปฏิบัติการรายปี

๔.๒.๑ แผนปฏิบัติการ เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๑) เป้าหมาย

ผู้บริโภคปลอดภัย ผู้ประกอบการก้าวไกล ระบบคุ้มครองสุขภาพไทยยั่งยืน

๒) ค่าเป้าหมาย

๒.๑ ร้อยละ ๑๐ ของประชาชนที่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากการบริโภค ผลิตภัณฑ์สุขภาพลดลง

๒.๒ ร้อยละ ๖๓ ของผู้บริโภคมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๓) ตัวชี้วัด

๓.๑ ร้อยละของประชาชนที่เกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพลดลง

๓.๒ ร้อยละของผู้บริโภคมีความรอบรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๔) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีดังนี้

๔.๑) ระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ ๑. เพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุม และกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพหลังออกสู่ตลาด (Post-marketing Control) และเฝ้าระวังเตือนภัย

มาตรการที่

๑. เพิ่มประสิทธิภาพระบบ Post-marketing Control เชิงรุก

- ๑.๑ บูรณาการการทำงานร่วมกัน หรือ จัดตั้ง “กองเฝ้าระวังผลิตภัณฑ์สุขภาพ” เพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติงาน
- ๑.๒ พัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับการประกอบธุรกิจวิถีใหม่ และการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๑.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมด้วยยาและสารตั้งต้นเคมีภัณฑ์ที่เป็นวัตถุเสพติด หรือที่นำไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม
- ๑.๔ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและสื่อสารความเสี่ยงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพอัจฉริยะ

กลยุทธ์ที่ ๒. เพิ่มความเข้มแข็งการจัดการโฆษณาและผลิตภัณฑ์สุขภาพเชิงรุก

มาตรการที่

๒. จัดการปัญหาโฆษณาและผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเสี่ยงทางสื่อออนไลน์

- ๒.๑ บูรณาการทำงานกับหน่วยงานรัฐในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
- ๒.๒ สร้างการมีส่วนร่วมจัดทำระบบป้องกันการโฆษณาและขายสินค้าของแพลตฟอร์มในสื่อออนไลน์
- ๒.๓ สานพลังองค์กรเครือข่ายผู้บริโภคเฝ้าระวังปิดกั้นการโฆษณา
- ๒.๔ ประมวลผลความผิดทางกฎหมาย เพื่อแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในเชิงระบบ

กลยุทธ์ที่ ๓. พัฒนารูปแบบตามปัญหาการคุ้มครองของประเทศและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ

มาตรการที่

- ๓.๑ ส่งเสริมการดำเนินการตามโครงการพระราชดำริ
- ๓.๒ พัฒนานวัตกรรมหรือรูปแบบการคุ้มครองผู้บริโภค

๓.๓ พัฒนารูปแบบการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล/ข้อตกลงระหว่างประเทศ

๔.๒) ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑. ยกระดับการสื่อสารและการสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนความรู้สุขภาพในงานคุ้มครองผู้บริโภค

มาตรการที่
๑. สร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในทุกภาคส่วน

๑.๑ ยกระดับการสื่อสารให้ครอบคลุมทุกช่องทาง ทั้งสื่อมวลชน สื่อออนไลน์

๑.๒ สร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

๔.๓) ความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๑. เสริมสร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ รวมถึงการจัดการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

มาตรการที่
๑.๑ สร้างความมั่นคงด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในภาวะปกติ ภาวะฉุกเฉิน และขาดแคลน

๑.๒ พัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพตามความต้องการและวิถีชีวิต ห่วงโซ่อุปทานได้ตามมาตรฐานสากล เพื่อป้องกันการขาดแคลน

กลยุทธ์ที่ ๒. ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงในประเทศ

มาตรการที่

๒.๑ สำรองและจัดทำกรอบรายการผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำเป็น

๒.๒ เสริมสร้างความเชื่อมั่นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ผลิตและจำหน่ายในประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓. ส่งเสริมการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพของประชาชน

มาตรการที่

๓. ส่งเสริมการผลิตและการนำเข้า พร้อมทั้งขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำเป็นเพื่อการเข้าถึงของประชาชน

๓.๑ วิจัยและสำรวจการเข้าถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพตามกรอบที่กำหนดจากกองผลิตภัณฑ์

๓.๒ ส่งเสริมการใช้ยาจากสมุนไพรในระบบบริการสาธารณสุข

๓.๓ ส่งเสริมการใช้ยาสำหรับดูแลสุขภาพเบื้องต้น โดยการเพิ่มรายการยาสามัญประจำบ้าน (ยาแผนปัจจุบัน)

๔.๔) ศูนย์กลางผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นเลิศ

กลยุทธ์ที่ ๑. สร้างการมีส่วนร่วม ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ และผลิตภัณฑ์สุขภาพให้สามารถแข่งขันในระดับสากล

มาตรการที่

๑. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศสู่สากล

- ๑.๑ พัฒนาเกษตรแปรรูป
- ๑.๒ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์กัญชา กัญชง และสมุนไพร
- ๑.๓ ส่งเสริมสมุนไพร เพื่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- ๑.๔ เสริมสร้างรากฐานวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมไทยสู่ตลาดโลก
- ๑.๕ พัฒนาระบบการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สุขภาพชุมชนเชิงรุก เพื่อความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจฐานราก
- ๑.๖ ส่งเสริมผลิตภัณฑ์สุขภาพนวัตกรรม
- ๑.๗ ส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์สุขภาพในต่างประเทศ
- ๑.๘ จัดตั้งหน่วยวิชาการประเมินผลิตภัณฑ์สุขภาพ

กลยุทธ์ที่ ๒. ยกระดับมาตรฐานบริการสู่ความเป็นเลิศ

มาตรการที่

๒. เพิ่มประสิทธิภาพการบริการสู่ความเป็นเลิศและส่งเสริมความสัมพันธที่ดี

- ๒.๑ พัฒนามาตรฐานและนวัตกรรมการให้บริการ

กลยุทธ์ที่ ๓. พัฒนาศูนย์กลางข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ

มาตรการที่

๓. พัฒนาศูนย์กลางข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ (National Health Product Knowledge Hub)

- ๓.๑ พัฒนาศูนย์กลางข้อมูลด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๓.๒ พัฒนาระบบคลังข้อมูล และเชื่อมโยงข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพทั้งภายในและนอก ออ.

๔.๕) องค์การสมรรถนะสูงด้วยนวัตกรรมและดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ ๑. ยกระดับการบริหารจัดการองค์กร เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

มาตรการที่

๑. พัฒนามาตรฐานการบริหารจัดการสู่องค์กรให้มีสมรรถนะสูง

- ๑.๑ พัฒนาศักยภาพองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพ PMQA
- ๑.๒ ส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้ KM
- ๑.๓ ส่งเสริมและสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- กลยุทธ์ที่ ๒. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารระบบคุณภาพมาตรฐาน**
มาตรการที่
 ๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ISO ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
 ๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการพิจารณาอนุญาต
- กลยุทธ์ที่ ๓. ลดค่าใช้จ่ายด้วยนวัตกรรมหรือดิจิทัล**
มาตรการที่
 ๓. พัฒนานวัตกรรมและระบบงานดิจิทัล เพื่อยกระดับสมรรถนะขององค์กร
- กลยุทธ์ที่ ๔. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคล**
มาตรการที่
 ๔.๑ สร้างศักยภาพบุคลากรสู่ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (HR Transformation)
 ๑) ส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาดิจิทัล
 ๒) พัฒนาบุคลากรทักษะ ๔ ด้าน
 ๓) จัดทำระบบและพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร เฉพาะตามสายงาน
 ๔.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคล
 ๔.๓ สร้างจิตสำนึกที่สอดคล้องกับค่านิยมของ อย. ในบุคลากรทุกระดับ
 ๔.๔ สร้างแนวคิดการทำงานแบบบูรณาการความร่วมมือ ลดข้อจำกัดต่างๆ ด้วยหลักการ “จากหน่วยงานของฉัน สู่ อย. ของเรา” ในบุคลากรทุกระดับ
- กลยุทธ์ที่ ๕. เสริมสร้างความร่วมมือและพัฒนางานวิจัย งานวิชาการ และนวัตกรรม**
มาตรการที่
 ๕.๑ ส่งเสริมงานวิจัย เพื่อพัฒนากลไกการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพของประเทศ ในสถานการณ์ปกติหรือวิกฤติ ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และต่างประเทศ
 ๕.๒ ส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อความเป็นเลิศของผลิตภัณฑ์สุขภาพ
 ๕.๓ สร้างนักวิจัย/ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัย และสร้างแรงจูงใจ

กลยุทธ์ที่ ๖. พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรด้านดิจิทัล มาตรการที่

๖. ปรับเปลี่ยน อย. สู่องค์กรดิจิทัล (Digital Transformation)

๖.๑ ปรับเปลี่ยน อย. สู่องค์กรดิจิทัล (Digital Transformation) โดยพัฒนาองค์กร ๓ ประเด็นดังนี้

- ๑) ปัญญาประดิษฐ์ (AI)
- ๒) โปรแกรมสนทนาอัตโนมัติ (Chatbot)
- ๓) การเก็บและจัดการชุดข้อมูลขนาดใหญ่ (Data Lake)

๖.๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและกระบวนการให้เป็นดิจิทัล (FDA Digital Transformation)

- ๑) ปรับปรุงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการพิจารณาอนุญาตผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- ๒) ติดตั้งระบบโทรศัพท์ดิจิทัล (IP Phone)
- ๓) พัฒนาระบบตรวจสอบ เฝ้าระวัง และเตือนภัยด้านความมั่นคงปลอดภัยของระบบคอมพิวเตอร์อัจฉริยะ
- ๔) พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Data Center)
- ๕) ปรับปรุงระบบไฟฟ้า เพื่อให้บริการระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง
- ๖) พัฒนาระบบงาน Post marketing ด้วยระบบดิจิทัล

๕) โครงการ/การดำเนินงาน

- (๕.๑) โครงการพัฒนาระบบการจัดการสารเคมี
- (๕.๒) โครงการพัฒนาระบบยาเพื่อความมั่นคงด้านยา และขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
- (๕.๓) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร
- (๕.๔) โครงการพัฒนาสู่ประเทศใช้ยาสมเหตุผล เพื่อความมั่นคงของระบบสุขภาพ
- (๕.๕) โครงการพัฒนาระบบการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพให้มีประสิทธิภาพ
- (๕.๖) โครงการยกระดับมาตรฐานผู้ประกอบการให้มีความสามารถในการแข่งขัน
- (๕.๗) โครงการพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- (๕.๘) โครงการพัฒนางานวิจัย/นวัตกรรมผลิตภัณฑ์สุขภาพ
- (๕.๙) โครงการพัฒนาระบบบริการ (e-service)
- (๕.๑๐) โครงการแก้ปัญหาผลิตภัณฑ์สุขภาพไม่ติดตามแนวทาง SMART DAAN
- (๕.๑๑) โครงการประชุมวิชาการงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ “Thailand FDA National Forum & EXPO#๒
- (๕.๑๒) โครงการจัดการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่มเสี่ยงที่ผิดกฎหมายทางสื่อออนไลน์
- (๕.๑๓) โครงการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ

บทที่ ๖ แผนงาน โครงการ และงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖)
ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๕.๑ การประมาณการวงเงินงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี

๕.๑.๑ ประมาณการวงเงินงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๕.๑.๑.๑ ประมาณการรายได้ของส่วนราชการ (กรณีส่วนราชการมีรายได้)

ตารางที่ ๓ การประมาณการรายได้ของส่วนราชการ (กรณีส่วนราชการมีรายได้)

หน่วยงานในสังกัด	แหล่งรายได้ (กิจกรรม/ภารกิจ)	วงเงิน (บาท)
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	๑. ค่าใบอนุญาตมาตรฐานสุข	๒๔๙,๖๑๖,๘๐๐.๐๐
	๒. ค่าขายของเบ็ดเตล็ด	๑๕๐,๙๐๐.๐๐
	๓. ค่าปรับเปรียบเทียบคดี	๓๘,๙๖๙,๐๐๐.๐๐
	๔. ค่าปรับอื่น	๑๙๕,๔๐๐.๐๐
	๕. รายได้เบ็ดเตล็ด	๔๔๙,๑๐๐.๐๐
	๖. เงินรายได้จากการดำเนินงานของ อย.	๓๓๘,๗๔๗,๐๐๐.๐๐
รวมทั้งสิ้น		๖๒๘,๑๒๘,๒๐๐.๐๐

๕.๑.๑.๒ ประมาณการวงเงินงบประมาณทั้งหมด

ตารางที่ ๔ การประมาณการวงเงินงบประมาณทั้งหมด ๙๐๑,๔๖๓,๕๐๐.๐๐ บาท

ประเภทงบรายจ่าย	คำขอ ปี ๖๖
รวมทั้งสิ้น	๙๐๑,๔๖๓,๕๐๐.๐๐
๑. งบบุคลากร	๓๖๘,๒๓๑,๔๐๐.๐๐
๑.๑ เงินเดือน	๓๓๖,๕๑๐,๐๐๐.๐๐
๑.๒ ค่าจ้างประจำ	๕,๐๔๕,๔๐๐.๐๐
๑.๓ ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	๒๖,๖๗๖,๐๐๐.๐๐
๒. งบดำเนินงาน	๒๗๕,๙๖๐,๐๐๐.๐๐
๒.๑ แผนงานบุคลากรภาครัฐ	๒๔,๔๒๙,๖๐๐.๐๐
๒.๑.๑ รายการขั้นต่ำจำเป็น	๒๓,๔๑๐,๖๐๐.๐๐
๒.๑.๒ ค่าประกันสังคมพนักงานราชการ เงินเพิ่มสมทบนายจ้างพนักงานราชการ	๑,๐๑๙,๐๐๐.๐๐

ประเภทงบรายจ่าย	คำขอ ปี ๖๖
๒.๒ แผนงานยุทธศาสตร์ (Agenda)	๗๐,๘๗๙,๗๐๐.๐๐
แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนไทยมีความสุข ภาวะที่ดี	๗๐,๘๗๙,๗๐๐.๐๐
๒.๓ แผนงานพื้นฐาน (Function)	๑๘๐,๖๕๐,๗๐๐.๐๐
๒.๓.๑ รายการขั้นต่ำจำเป็น	๑๒,๙๕๐,๕๐๐.๐๐
๒.๓.๒ รายการผูกพัน	๘,๗๖๗,๓๐๐.๐๐
๒.๓.๓ แผนงานพื้นฐานตามภารกิจ (Function)	๑๕๘,๙๓๒,๙๐๐.๐๐
๓. งบลงทุน	๒๓๒,๕๒๒,๑๐๐.๐๐
๔. งบเงินอุดหนุน	๐.๐๐
๕. งบรายจ่ายอื่น	๒๔,๗๕๐,๐๐๐.๐๐
๕.๑ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศ ชั่วคราว	๔,๐๐๐,๐๐๐.๐๐
๕.๒ ค่าจ้างที่ปรึกษา	๐.๐๐
๕.๓ ค่าใช้จ่ายในการควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่เป็นวัตถุเสพติด (แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด)	๒๐,๗๕๐,๐๐๐.๐๐

แผนปฏิบัติการ	โครงการ ภายใต้แผนงาน/โครงการ ระดับกระทรวงสาธารณสุข	งบประมาณ (บาท)			เงินกู้		อื่นๆ	ความเชื่อมโยง			
		วงเงินรวม	งบประมาณแผ่นดิน	รายได้ หน่วยงาน	ในประเทศ	ต่างประเทศ		ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนแม่บท ภายใต้ ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนย่อยของ แผนแม่บท	แผนปฏิบัติการประจำปี ๖๖ ของกระทรวงสาธารณสุข
รวมทั้งสิ้น		๙๐๑,๔๖๓,๕๐๐.๐๐	๙๐๑,๔๖๓,๕๐๐.๐๐								
๑. เรื่องระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นมาตรฐานสากล	รวม	๓๙๒,๐๓๐,๕๐๐.๐๐	๓๙๒,๐๓๐,๕๐๐.๐๐								
	แผนงานบูรณาการป้องกัน ปรามปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	๒๙,๒๕๐,๐๐๐.๐๐	๒๙,๒๕๐,๐๐๐.๐๐								
	๑. โครงการควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้น ที่เป็นวัตถุเสพติดให้เป็นไปตามกฎหมาย	๒๐,๗๕๐,๐๐๐.๐๐	๒๐,๗๕๐,๐๐๐.๐๐					๑	๑. ความมั่นคง	การป้องกันและ แก้ไขปัญหาที่มี ผลกระทบต่อ ความมั่นคง	แผนงานที่ ๖ การพัฒนาระบบ บริการสุขภาพ (Service Plan) โครงการที่ ๒๓. โครงการพัฒนา ระบบบริการบำบัดรักษาผู้ติดยา เสพติด
	๒. ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	๘,๕๐๐,๐๐๐.๐๐	๘,๕๐๐,๐๐๐.๐๐								
	แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาพที่ดี	๓๕,๗๗๙,๗๐๐.๐๐	๓๕,๗๗๙,๗๐๐.๐๐								
	๑. พัฒนาระบบผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ยั่งยืน เพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชน	๒๘๐,๘๐๐.๐๐	๒๘๐,๘๐๐.๐๐					๓	๑๓. การ เสริมสร้าง ให้คน ไทยมีสุข ภาวะที่ดี	การสร้าง ความรู้ ด้านสุข ภาวะและ การป้องกัน และ ควบคุม ปัจจัยเสี่ยง ที่คุกคาม สุขภาพ	แผนงานที่ ๓ การป้องกันควบคุม โรคและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ โครงการที่ ๖. โครงการคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และบริการสุขภาพ
	๒. โครงการพัฒนาระบบการจัดการสารเคมี	๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐								
	๓. โครงการแก้ปัญหามลพิษสุขภาพไม่ติดด้าน ตามแนวทาง SMART DAAN	๓๔,๐๙๘,๙๐๐.๐๐	๓๔,๐๙๘,๙๐๐.๐๐								
	๔. โครงการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินงาน คุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๒๐๐,๐๐๐.๐๐								

แผนปฏิบัติการ	โครงการ ภายใต้แผนงาน/โครงการ ระดับกระทรวงสาธารณสุข	งบประมาณ (บาท)			เงินกู้		อื่นๆ	ความเชื่อมโยง			
		วงเงินรวม	งบประมาณแผ่นดิน	รายได้ หน่วยงาน	ในประเทศ	ต่างประเทศ		ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนแม่บท ภายใต้ ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนย่อยของ แผนแม่บท	แผนปฏิบัติการประจำปี ๖๖ ของกระทรวงสาธารณสุข
	แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๓๒๗,๐๐๐,๘๐๐.๐๐	๓๒๗,๐๐๐,๘๐๐.๐๐								
	๑. พิจารณากลับกรองผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนออกสู่ ตลาด	๖๑,๒๙๔,๔๐๐.๐๐	๖๑,๒๙๔,๔๐๐.๐๐					๓	๑๓. การ เสริมสร้างให้ คนไทยมีสุข ภาวะที่ดี	การสร้างความ รอบรู้ด้านสุข ภาวะและการ ป้องกันและ ควบคุมปัจจัย เสี่ยงที่คุกคาม สุขภาพ	แผนงานที่ ๓ การป้องกันควบคุม โรคและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ โครงการที่ ๖. โครงการคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และบริการสุขภาพ
	๒. พิจารณาตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของสถาน ประกอบการก่อนอนุญาตให้มีการประกอบการ	๑,๓๔๗,๕๐๐.๐๐	๑,๓๔๗,๕๐๐.๐๐								
	๓. ตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพมาตรฐานความ ปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สุขภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย	๔๘,๔๓๓,๑๐๐.๐๐	๔๘,๔๓๓,๑๐๐.๐๐								
	๔. ตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพมาตรฐานความ ปลอดภัยของสถานประกอบการให้เป็นไปตาม กฎหมาย	๑๐,๐๐๘,๐๐๐.๐๐	๑๐,๐๐๘,๐๐๐.๐๐								
	๕. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการให้มีความสามารถ ในการแข่งขัน	๕,๖๕๕,๗๐๐.๐๐	๕,๖๕๕,๗๐๐.๐๐								
	๖. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร	๘,๕๐๐,๐๐๐.๐๐	๘,๕๐๐,๐๐๐.๐๐								
	๗. โครงการพัฒนาระบบการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ สุขภาพให้มีประสิทธิภาพ	๘,๓๕๐,๐๐๐.๐๐	๘,๓๕๐,๐๐๐.๐๐								
	๑๐. โครงการประชุมวิชาการงานคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ “Thailand FDA National Forum & EXPO#๒	๑๖,๓๒๑,๐๐๐.๐๐	๑๖,๓๒๑,๐๐๐.๐๐								
	๑๑. โครงการจัดการโฆษณาผลิตภัณฑ์สุขภาพกลุ่ม เสี่ยงที่ผิดกฎหมายทางสื่อออนไลน์	๔,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๔,๐๐๐,๐๐๐.๐๐								
	๑๒. โครงการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินงาน คุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	๓๕๖,๐๐๐.๐๐	๓๕๖,๐๐๐.๐๐								
	๑๓. ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	๑๖๒,๗๓๕,๑๐๐.๐๐	๑๖๒,๗๓๕,๑๐๐.๐๐								

แผนปฏิบัติการ	โครงการ ภายใต้แผนงาน/โครงการ ระดับกระทรวงสาธารณสุข	งบประมาณ (บาท)			เงินกู้		อื่นๆ	ความเชื่อมโยง			
		วงเงินรวม	งบประมาณแผ่นดิน	รายได้ หน่วยงาน	ในประเทศ	ต่างประเทศ		ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนแม่บท ภายใต้ ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนย่อยของ แผนแม่บท	แผนปฏิบัติการประจำปี ๖๖ ของกระทรวงสาธารณสุข
๒. เรื่องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ สุขภาพ	รวม	๑๗,๔๔๔,๗๐๐.๐๐	๑๗,๔๔๔,๗๐๐.๐๐								
	แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๑๗,๔๔๔,๗๐๐.๐๐	๑๗,๔๔๔,๗๐๐.๐๐								
	๑. ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลผลิตภัณฑ์สุขภาพ ให้แก่ผู้บริโภคด้วยกลไกการสื่อสาร	๘,๗๓๙,๔๐๐.๐๐	๘,๗๓๙,๔๐๐.๐๐					๓	๑๓. การ เสริมสร้างให้ คนไทยมีสุข ภาวะที่ดี	การสร้างความ รอบรู้ด้านสุข ภาวะและการ ป้องกันและ ควบคุมปัจจัย เสี่ยงที่คุกคาม สุขภาพ	แผนงานที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนไทยทุกกลุ่มวัย (ด้าน สุขภาพ) โครงการที่ ๒. โครงการพัฒนา ความรู้ด้านสุขภาพของ ประชากร
	๒. โครงการพัฒนาความรู้ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	๖,๓๓๐,๐๐๐.๐๐	๖,๓๓๐,๐๐๐.๐๐								
	๓. ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	๒,๓๗๕,๓๐๐.๐๐	๒,๓๗๕,๓๐๐.๐๐								
๓. เรื่องความมั่นคงของผลิตภัณฑ์สุขภาพ	รวม	๘๕,๕๑๑,๗๐๐.๐๐	๘๕,๕๑๑,๗๐๐.๐๐								
	แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี	๘๕,๕๑๑,๗๐๐.๐๐	๘๕,๕๑๑,๗๐๐.๐๐								
	๑. โครงการพัฒนาสู่ประเทศใช้ยาสมเหตุผล เพื่อ ความมั่นคงของระบบสุขภาพ	๑๑,๗๒๓,๗๐๐.๐๐	๑๑,๗๒๓,๗๐๐.๐๐					๓	๑๓. การ เสริมสร้างให้ คนไทยมีสุข ภาวะที่ดี	การสร้างความ รอบรู้ด้านสุข ภาวะและการ ป้องกันและ ควบคุมปัจจัย เสี่ยงที่คุกคาม สุขภาพ	แผนงานที่ ๒ การพัฒนาระบบ บริการสุขภาพ (Service Plan) โครงการที่ ๑๒. โครงการป้องกัน และควบคุมการติดยาต้านจุลชีพ และการใช้ยาอย่างสมเหตุผล
	๒. โครงการพัฒนาระบบยาเพื่อความมั่นคงด้านยา และขับเคลื่อนเศรษฐกิจ	๑๔,๘๗๖,๓๐๐.๐๐	๑๔,๘๗๖,๓๐๐.๐๐								แผนงานที่ ๓ การป้องกันควบคุม โรคและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ โครงการที่ ๖. โครงการคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และบริการสุขภาพ
	๓. ค่าใช้จ่ายในการลงทุน	๕๘,๙๑๑,๗๐๐.๐๐	๕๘,๙๑๑,๗๐๐.๐๐								

แผนปฏิบัติการ	โครงการ ภายใต้แผนงาน/โครงการ ระดับกระทรวงสาธารณสุข	งบประมาณ (บาท)			เงินกู้		อื่นๆ	ความเชื่อมโยง			
		วงเงินรวม	งบประมาณแผ่นดิน	รายได้ หน่วยงาน	ในประเทศ	ต่างประเทศ		ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนแม่บท ภายใต้ ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนย่อยของ แผนแม่บท	แผนปฏิบัติการประจำปี ๖๖ ของกระทรวงสาธารณสุข
๔. เรื่องศูนย์กลางผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เป็นเลิศ	รวม	๙,๔๕๑,๙๐๐.๐๐	๙,๔๕๑,๙๐๐.๐๐								
	แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๙,๔๕๑,๙๐๐.๐๐	๙,๔๕๑,๙๐๐.๐๐								
	๑. โครงการยกระดับมาตรฐานผู้ประกอบการให้มี ความสามารถในการแข่งขัน	๗,๙๕๑,๙๐๐.๐๐	๗,๙๕๑,๙๐๐.๐๐					๒	๔. อุตสาหกรรม และบริการ และบริกร แห่งอนาคต	อุตสาหกรรม และบริการ การแพทย์ครบ วงจร	แผนงานที่ ๔ อุตสาหกรรมทาง การแพทย์ครบวงจร การท่องเที่ยว เชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์ แผนไทย โครงการที่ ๒๙. โครงการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการแพทย์
	๒. โครงการพัฒนาระบบบริการ (e-service)	๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐					๓	๑๓. การ เสริมสร้างให้ คนไทยมีสุข ภาวะที่ดี	การสร้างความ รอบรู้ด้านสุข ภาวะและการ ป้องกันและ ควบคุมปัจจัย เสี่ยงที่คุกคาม สุขภาพ	แผนงานที่ ๓ การป้องกันควบคุม โรคและลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ โครงการที่ ๖. โครงการคุ้มครอง ผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ และบริการสุขภาพ
๕. เรื่ององค์กรสมรรถนะสูงด้วยนวัตกรรมและดิจิทัล	รวม	๓๙๗,๐๒๔,๗๐๐.๐๐	๓๙๗,๐๒๔,๗๐๐.๐๐								
	แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๔,๓๖๓,๗๐๐.๐๐	๔,๓๖๓,๗๐๐.๐๐								
	๑. โครงการพัฒนางานวิจัย/นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ สุขภาพ	๔,๓๖๓,๗๐๐.๐๐	๔,๓๖๓,๗๐๐.๐๐								แผนงานที่ ๑๔ การพัฒนา งานวิจัยและนวัตกรรมด้านสุขภาพ โครงการที่ ๓๔. โครงการพัฒนา งานวิจัย/นวัตกรรมด้านสุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์

แผนปฏิบัติการ	โครงการ ภายใต้แผนงาน/โครงการ ระดับกระทรวงสาธารณสุข	งบประมาณ (บาท)			เงินกู้		อื่นๆ	ความเชื่อมโยง			
		วงเงินรวม	งบประมาณแผ่นดิน	รายได้ หน่วยงาน	ในประเทศ	ต่างประเทศ		ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนแม่บท ภายใต้ ยุทธศาสตร์ ชาติ	แผนย่อยของ แผนแม่บท	แผนปฏิบัติการประจำปี ๖๖ ของกระทรวงสาธารณสุข
	แผนงานบุคลากรภาครัฐ	๓๙๒,๖๖๑,๐๐๐.๐๐	๓๙๒,๖๖๑,๐๐๐.๐๐								
	ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ	๓๙๒,๖๖๑,๐๐๐.๐๐	๓๙๒,๖๖๑,๐๐๐.๐๐					๓	๑๓. การ เสริมสร้างให้ คนไทยมีสุข ภาวะที่ดี	การสร้างความ รอบรู้ด้านสุข ภาวะและการ ป้องกันและ ควบคุมปัจจัย เสี่ยงที่คุกคาม สุขภาพ	แผนงานที่ ๑๑ การพัฒนาระบบ บริหารจัดการกำลังคนด้านสุขภาพ โครงการที่ ๓๑. โครงการบริหาร จัดการกำลังคนด้านสุขภาพ